

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 312f

Izhaja vsak četrtek

za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za izo-
zemstvo razen Amerike: četrletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Vdanost Slovencev kralju Aleksandru

Odposlanstvo 252 zastopnikov vseh krajev in slojev Slovenije je izročilo 3. t. m. Nj. Vel. kralju adresu, podpisano od 4770 občin, nepolitičnih ustanov in organizacij dravske banovine. Adresa se glasi:

«Vaše Veličanstvo! Jugoslovensko narodno in državno edinstvo je bilo že pred svetovno vojno ideal slovenskega naroda. To veliko misel so že od davnih dni gojili njegovi največji sinovi. Zato je v naši deklaraciji ves slovenski narod enotno zahteval to edinstvo ter so njegovi zakoniti zastopniki v soglasju z vsem narodom v proglasu Narodnega veča z dne 24. novembra 1918. sklenili naprositi Vaše Veličanstvo, da proglasi zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupno in enotno narodno državo.

Z državnim aktom z dne 1. decembra 1918. je Vaše Veličanstvo z globokim razumevanjem naših narodnih ciljev proglasilo zedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v enotno stremeljenje in je od takrat dosledno čuvalo naše narodno in državno edinstvo kot našo največjo svetinjo.

Slovenci kakor doslej tudi odslej neomajno stoječi na tako utrjenih osnovah našega narodnega in državnega edinstva svečano izjavljamo, da smo pripravljeni braniti našo enotno in nedeljeno Jugoslavijo proti vsakomur, tudi z največjimi žrtvami, ker se zavedamo, da je le v enotni in močni Jugoslaviji pod žezlom dinastije Karagjorgjevičev jamstvo za naš narodni obstanek, za naš prosvetni razvoj in za naš gospodarski in socialni napredek.

V tej veri izročamo Slovenci v zvesti vdanosti in hvaležnosti ta izraz svoje neomajne volje Vašemu Veličanstvu kot prvemu čuvanju našega narodnega in državnega edinstva v prepričanju, da bodo neumorni naporji Vašega Veličanstva za ureditev države v duhu socialne pravičnosti in državljanske enakopravnosti, oprti na enotno voljo in sodelovanje vseh iskrenih Jugoslovenov, uresničili ideale Slovencev.

Živelo Vaše Veličanstvo narodni kralj Jugoslavije!

Živel kraljevski dom!

Živela naša lepa, enotna in nedeljiva Jugoslavija!

Odposlanstvo je vodil senator dr. Gustav Gregorin, v borbah za narodno svobodo osiveli delavec in voditelj. V odposlanstvu so bila zastopana tudi vsa mesta dravske banovine. Ljubljansko mestno občino je zastopal mestni župan g. dr. Dinko Puc. V odposlanstvu pa so bili nadalje med drugimi bivši narodni poslanec župnik g. Janko Barle, profesor veronauka g. dr. Šorli, starosta ljubljanske sokolske župe g. dr. Josip Pippenbacher, direktor pošte g. Janko Tavzes, stolni kanonik g. Josip Šiška, starosta Gasilske zveze g. Josip Turk in drugi.

Na beograjski postaji je bil prirejen odposlanstvu nadyse prirčen sprejem. Zbrali so se vsi v Beogradu navzočni senatorji in narodni poslanci iz dravske banovine z ministroma gg. dr. Kramerjem in Pucljem na čelu. Prostrani peron so napolnili beograjski Slovenci, med njimi posebni sprejemni odbor pod predsedstvom dr. M. Goriška. Prišlo pa je tudi več sto Srbov in Hrvatov.

Ko je privozil vlak, je vojaška godba zaigrala v pozdrav slovensko koračnico, množica pa je z navdušenim vzklikanjem pozdravljala slovenske rojake. V imenu sprejemnega odbora jih je pozdravil inspektor Pooblaščenice kmetijske banke g. Miloš Stibler, ki je izrazil veselje beograjskih Slovencev, da morejo ob tej izredni priliki sprejeti najodličnejše predstavnike svoje ožje domovine. Očrtal je razvoj jugoslovenske misli med Slovenci in obžaloval, da so nekateri celo med onimi ljudmi, ki so igrali vidno vlogo pri ustvaritvi te naše skupne domovine, zašli na stranska pota. Svoj govor je končal z vzklikom: «Živel kralj Aleksander!» Množica se je vzkliku navdušeno pridružila, godba pa je zaigrala državno himno.

V imenu odposlanstva se je zahvalil za pozdrav in sprejem ljubljanski župan g. dr. Dinko Puc, ki je med drugim dejal: «Prinašamo vam pozdrave od naše Save, ki, rojena v Sloveniji, tvori živo vez med Slovenci, Hrvati in Srbi. Prinašamo vam pozdrave vseh onih, ki niso mogli priti z nami, ki pa so nam naročili, naj se tudi v njihovem imenu poklonimo sveti srbski zemlji. Iskreno pozdravljamo ves srbski narod, s katerim hočemo živeti v slogi na vse večne čase. Prišli smo obenem, da se poklonimo tudi Beogradu, ki je in ostane naša skupna prestolnica. Prihajamo da se poklonimo spominu pokojnega kralja Petra Osvoboditelja, predvsem pa, da izrazimo neomajno zvestobo in vdanost našemu narodnemu kralju Aleksandru Uedinitelju in da povemo vsemu svetu, da smo Slovenci s Srbi in Hrvati eno in da nočemo ne druge države ne drugega kralja. Mi vam dajemo svojo sveto besedo, da bomo branili to našo skupno domovino do zadnjega, do zadnje kaplje krvi.» Besede župana dr. Puc so izzvale nove navdušene počastitve kralju, Jugoslaviji in Slovencev.

Člani odposlanstva so se nato prirčno pozdravili s svojimi beograjskimi znanci in se v pripravljenih avtomobilih odpeljali v mesto. Posamezni beograjski Slovenci so vzeli mnogo svojih prijateljev in znancev na stanovanja, za ostale pa so bila pripravljena stanovanja po beograjskih hotelih.

Ob pol 11. dopoldne so se člani odposlanstva zbrali pred hotelom Balkanom ter so nato v sprejodu krenili v dvor, na potu živahno pozdravljani od beograjskega občinstva. Svečana avdiencia se je vršila v veliki slavnostni dvorani starega dvora, ki jo je odposlanstvo napolnilo.

Adresa je okusno vezana v rdeče usnje in ima na platnicah zlati napis: «Slovenci svojemu kralju leta 1933.» V posebnih knjigah, ki so prav umetniško vezane in okrašene, so zbrani podpisi 4770 ustanov, društev in občin, ki so se s tem znova izjavile za enotno in nedeljivo Jugoslavijo.

Točno ob 11. je maršal dvora, general Aleksander Dimitrijevič najavil prihod Nj. Veličanstva kralja. Trenutek nato se je že pojavil ob vhodu kralj v spremstvu generala Veljkovića in ministra dvora Čolak-Antića. Ko so se pozdravne počastitve poglele, je pred vladarja stopil vodja odposlanstva senator g. dr. Gregorin in ga pozdravil z nagovorom, iz katerega povzemamo:

«Vaše Veličanstvo! Veliko zanimanje, s katerim sledijo v tujini prijatelji in neprijatelji naše države naporom Vašega Veličanstva za notranjo ureditev kraljevine Jugoslavije in utrditev njene mednarodnega položaja, je dalo povod za odposlanstvo, ki stopa danes pred Vaše Veličanstvo, našega narodnega kralja in vladarja. Pogrešnemu, često tudi zlonamernemu presojanju naših notranjepolitičnih razmer po naših narodnih nasprotnikih so se, žal, v poslednjem času pridružile izjave nekaterih zaslepljenih naših rojakov. Te izjave in čine kot zastopniki ogromne večine Slovencev, iskrenih Jugoslovenov, odločno obsojamo ter odklanjamo, ker nasprotujejo ne samo državnim koristim Jugoslavije, temveč tudi življenjskim koristim Slovencev in njihovem resničnemu čuvstvom. Da se odvrne od Slovencev sleherni dvom o njihovem rodoljubju, o njihovi neomajni zvestobi do kraljevine Jugoslavije in njene narodne dinastije, se je osnoval v Ljubljani poseben narodni odbor, ki je prevzel na sestanku ljubljanskih organizacij 13. januarja nalogo, da pozove vsa nepolitična društva in samoupravne edinice dravske banovine, naj podpišejo adresu, ki jo danes predajemo Vašemu Veličanstvu in ki naj pred vsem svetom svečano izpriča, da smatramo Slovenci kraljevino Jugoslavijo za svojo edino domovino, izven katere nam ni obstanka in v kateri smo našli zavetje proti vsem zunanjim nevarnostim. Obenem naj izpriča, da vidimo v Vašem Veličanstvu ne samo svojega vladarja, nego tudi jamstvo našega političnega edinstva in naše tako težavno pridobljene svobode. Politične organizacije so bile izločene iz te izrazito vsenarodne in nadstrankarske akcije, ker so že v svojih posebnih resolucijah enotno obrazložile svoja stališča, ki se naravno niso mogla razlikovati od čuvstev, ki jih izraža adresa. Ponosem sem, da morem ugotoviti, da so se od približno 5000 obstoječih društev in občin domala vsi odzvali podpisu adrese. Spričo takega izida predstavlja adresa najmočnejši izraz resnične narodne volje.»

Senator g. dr. Gregorin je nato prečital adresu, ki mu jo je izročil starosta Jugoslovenske gasilske zveze g. Josip Turk. S trikratnim viharim «Živel, živel, živel» se je vse odposlanstvo priključilo zaključnim besedam adrese in z burnimi počastitvami kralju, kraljevskemu domu, jugoslovenskemu narodu, enotni in nerazdeljivi Jugoslaviji dalo izraza razpoloženju vseh Slovencev. Nato so gg. Danilo Šaplja, dr. Starč in Ivan Deržić izročili Nj. Vel. kralju tudi knjige s podpisi. Kralj je sprejel knjige ter jih izročil svojemu adjutantu, nato pa se je zopet obrnil k odposlanstvu in se zahvalil z naslednjimi besedami:

«Prisrčne izraze ljubezni in vdanosti do mojega doma in do kraljevine Jugoslavije najbolje dokazujejo vaše rodoljubne besede. Sprejemajoč to adresu se vam zahvaljujem za lepo manifestacijo z željo, da ponese te narodu vaše banovine moje najtoplejše pozdrave, enako pa tudi moje najlepše želje za njegov mir in napredek. Živeli!»

Kralj si je dal nato po vrsti predstaviti odposlance, od katerih je mnoge poznal še od prej. Med prvimi je opazil bivšega narodnega poslanca župnika g. Barleta in se z njim prisrčno pozdravil. Kraljev razgovor s člani odposlanstva je trajal skoro celo uro. Ko je pozdravil vse od-

poslance, se je delj časa razgovarjal s predsednikom odposlanstva senatorjem g. dr. Gregorinom.

Zvečer so beograjski Slovenci priredili v Oficirskem domu na čast odposlanstvu skupno večerjo, na katero so bili povabljeni tudi ugledni predstavniki našega političnega in prosvetnega življenja v Beogradu. Nj. Vel. kralja in vlado je zastopal minister dr. Kojić, predsedništvo narodne

skupščine tajnik Gavro Milošević. Navzočni so bili nadalje tudi ministra gg. dr. Kramer in Pucelj in vsi odposlanci dravske banovine kakor tudi številni poslanci iz drugih banovin. Naslednjega dne je del odposlanstva odšel na Avalo in položil na grob neznanega junaka venec, del pa se je odpeljal na Oplenac, da se v imenu Slovencev pokloni na grobu kralja Petra Osvoboditelja. Zvečer so se člani odposlanstva vrnili domov.

PROGLASITEV SODBE

Za razglasitev sodbe je vladalo veliko zanimanje. Že mnogo pred napovedano uro so napolnili dvorano novinarji in številni drugi poslušalci, med katerimi je bilo tudi nekaj sorodnikov obtožencev. Točno ob 4. so vstopili v dvorano obtoženci in zavzeli svoja mesta na obeh zatožnih klopih. Nestrpno so vsi obtoženci zrl v vrata, skozi katera je moral priti sodni dvor. Od zagovornikov so bili navzočni samo štirje, trije beograjski odvetniki in od ljubljanskih odvetnikov dr. Miha Krek. Ob 4:15 je stopil v dvorano sodni dvor s predsednikom dr. Bubanjem na čelu. V dvorani je zavladala grobna tišina. Vsi obtoženci so vstali in predsednik g. Bubanj je začel čitati sodbo.

Ko je razglasil, da je sodišče vse obtožence spoznalo za krive, so vsi pobledeli. Nato je prečital sodbo za vsakega posameznega obtoženca in obenem navedel vsa dejanja, zaradi katerih se obsoja. Ob koncu čitanja sodbe in razlogov je predsednik dodal, da proti sodbi državnega sodišča ni priziva in da je kazen takoj pravomočna. Zaradi tega je odredil, da se vsi oni, ki kazni niso prestali že s preiskovalnim zaporom, takoj odvedejo v zapor. Kazen bodo po odredbi sodišča prestali v državni kaznilnici v Sremski Mitrovici, kamor bodo privedeni danes v četrtek. Po razglasitvi sodbe so se obtoženci posvetovali z odvetniki in bodo nekateri, med njimi tudi župnik Škrbec vložili prošnjo za začasno odgoditev nastopa kazni.

Sodba, ki jo je prečital predsednik g. dr. Bubanj, se glasi:

Janez Brodar

Je kriv, da je 16. maja l. 1932. v Hrastju po demonstrativnih izpadih proti narodnemu poslancu Janku Barletu pred več osebami rekel: «Prej smo hoteli avtonomijo, sedaj pa zahtevamo več, zahtevamo federacijo in popolnoma samostojno upravo Slovenije.» Torej je s temi besedami šel za tem, da bi ustvaril razpoloženje pri drugih, da se izpremenita sedanja državna ureditev in politični red v državi. Dalje je kriv, da je ob priliki shoda narodnega poslanca g. Janka Barleta v Šenčurju ob demonstrativnih izpadih klical proti kralju in za republiko ter je s temi vzkliki šel za tem, da ustvari prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se del naše kraljevine odcepi iz celote kot samostojna država. Dalje je žalil vladarja. Obsoja se na poldrugo leto strogega za-

Obsodba v razpravi zaradi šenčurskih dogodkov

Največja kazen je poldrugo leto strogega zavora

Razprava zaradi šenčurskih dogodkov v Beogradu je trajala še ves minili teden in je bilo prečitanih še več izjav prič, ki so bile delno obremenilne delno razbremenilne. Sledil je potem govor državnega tožilca g. dr. Gjermana Čadrova, ki je izvajal, da so šenčurski in drugi dogodki pokazali, da je šlo za obširno gibanje, ki mu je bil edini cilj, da omaje vero v trdnost in trajnost ne samo političnega stanja v državi, nego tudi same države. Državni tožilec je dokazoval, da so se zlasti proslave Koroščeve 60letnice izrabljale za demonstracije proti političnemu redu v državi in državi sami ter da je bilo vse to početje vodeno po dobro preiščenem načrtu. Državnemu tožilcu so sledili govori branilcev, ki so z večjo ali manjšo spretnostjo izkušali dokazati nedolžnost obtožencev ali pa prikazati dogodke kot nepomembne.

OBSODBA.

V ponedeljek popoldne je bila pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu razglašena sodba v razpravi proti Janezu Brodarju in tovarišem zaradi izgredev v Šenčurju in drugih krajih kamniškega in kranjskega sreza. Vsi obtoženci so bili spoznani za krive in so bili obsojeni:

1.) Brodar Janez, rojen v Hrastju pri Kranju, star 48 let, oženjen, posestnik in bivši narodni poslanec SLS, na poldrugo leto strogega zavora;

2.) Umnik Anton, rojen v Šenčurju, star 46 let, oženjen, posestnik, bivši poslanec ljubljanske oblastne skupščine, na 1 mesec strogega zavora in na odškodnino 1900 Din Prešernu Josipu;

3.) Štrcin Ivan, rojen v Kapli vasi pri Mengšu, star 48 let, oženjen, posestnik in bivši narodni poslanec, na 900 Din denarne globe;

4.) Vombegar Jernej, rojen v Pšeničnikh Policah, star 39 let, oženjen, sobni slikar, na 1 leto strogega zavora;

5.) Grilc Fran, rojen v Gradu, star 29 let, kmečki sin, samski, na 1 leto strogega zavora;

6.) Kos Vinko, rojen v Voklem, star 29 let, kmečki sin, samski, na 10 mesecev strogega zavora;

7.) Loboda Josip, rojen v Podgori, star 20 let, hlapec, neoženjen, na 8 mesecev strogega zavora;

8.) Ogrin Tomaž, rojen v Pristavi, star 31 let, čevljar, neoženjen, na 8 mesecev strogega zavora in 600 Din denarne globe;

9.) Cerar Peter, rojen v Mengšu, star 19 let, zidarski pomočnik, samski, na 6 mesecev strogega zavora in 300 Din globe;

10.) Ilija Alojz, rojen v Spodnjem Brniku, star 28 let, bivši teolog, sedaj slušatelj prava, neoženjen, na 1 leto strogega zavora;

11.) Škrbec Matija, rojen v Podcerkvi, star 47 let, župnik v Kranju, na 1 leto strogega zavora;

12.) Gregorin Franc, rojen v Klopču, star 32 let, delavec, neoženjen, na 6 mesecev strogega zavora.

Vsem se v kazen všteje preiskovalni zapor. Ker so dejanja, zaradi katerih so obsojeni, politične narave, se vsem obsojencem prizna custodia honesta (častni zapor). Stroške sodnega postopanja morajo plačati obsojenci vzajemno. Kazen bodo prestali v Sremski Mitrovici.

Mirko Brodnik:

Goljava

(Povest iz naših dni.)

Tiho je prišla k mizi.
«Ali si zdrav?»
«Sem», je rekel.
Tako nežen je bil njen glas. Za usmiljenje je prosil, za lepo besedo.
«Janez, ne bodi hud name...»
Pogledal jo je.
«Kaj bom hud? Saj nisi ti kriva...»
«Sem», je rekla. «Zdaj vem, da sem.»
«Zakaj bi bila ti kriva?» jo je vprašal. Njegov glas je bil že drugačen, skoro prijateljski.
«Ker sem... mislila, da boš moj...»
«To ni krivda», je odvrnil.
«Je. Videti bi bila morala, da ti ni zame. Slu-titi bi morala, da ljubiš drugo.»
«Ali veš?» je začudeno vprašal.
«Vem», je rekla. Tudi to vem, da te ona ljubi. Vse sem zvedela...»
«Kdo ti je povedal.»
«Potovka je rekla. Ona je bila poslednja, ki je govorila z Anico. Ona ji je povedala, da si pri nas snubil.»
Janez je vzdrltel.
«In kaj... kaj... je bilo takrat?...»
«V nezavest je padla. Nato je šla domov in potem izginila.»
«Kam?» je nestrpno vprašal Janez.

7

«Kdo ve? Tudi jaz sem poizvedovala, toda vse je bilo zastoj.»

«Poizvedovala si?»

«Da, iskala sem jo. Čeprav sem vedela, da jo ljubiš. Prav zato, ker jo ljubiš. Popraviti sem hotela svoj greh.»

«Angela, krivo sem te sodil», je tiho rekel.

«Daj mi roko.»

Dala mu jo je.

«Zakaj sva se morala srečati, Angela», je dejal. «Oba sva nesrečna...»

«Ne oba, Janez», je odvrnila. «Nočem, da bi bil ti zaradi mene nesrečen. Dovolj si že pretrpel. Janez, zdaj vem, da so te takrat prisilili, da so te odtrgali od nje. Zato sem danes rekla očetu... da se ne bom s teboj poročila.»

«To si storila?» je šepnil. «Hvala ti, Angela... Toda, kaj bo s teboj?»

«Še zmeraj te imam rada, rada bolj kakor kdaj prej. Zato nočem, da bi bil z menoj nesrečen... Dovolj bo, da bom jaz...»

Oprla se je ob mizo. Dve debeli solzi sta ji spolzele po licih.

Z desnico je pobožal njeno roko, ki je slonela na mizi.

«Nikoli ti ne pozabim tega, Angela. Rodna mati mi ne bi mogla biti tako dobra...»

Stopil je k njej. Prijel jo je za roko in jo nesel k svojim ustnicam. Poljubil jo je.

«Ne, Janez, ne poljublaj je», je rekla in mu skušala roko izviti.

Potem se je počasi obrnila in mu roko stisnila.

«Zbogom, Janez», je rekla z drhtečim glasom, «bodi srečen in časih se me spomni...»

«Bom», je tiho odvrnil. «Bom, Angela. Bodi srečna. Odpusti mi...»

«Nimam ti kaj odpustiti. Saj nisi kriv, da sem križala tvojo pot...»

In šla je. Ko so se vrata za njo že davno zaprla, je Janez še zmeraj strmел za njo...

Šestnajsto poglavje.

Tisto noč se je Janez odločil, kaj napravi.

Drugo jutro se je odpeljal v trg. Šel je v hranilnico po denar, ki so ga zanj hranili. Povedal so mu, da ga lahko čez teden dni dobi.

«Še ta teden počakam», je rekel sam pri sebi. «Potrpel bom še tako dolgo... Potem...»

Kaj potem? Potem pojde po svetu. Od doma, ki mu je prizadejal toliko zla. V svet, da pozabi vse, česar bi ga dom vsak dan spominjal.

Morda... morda najde Anico. Potem ne bo nikogar več, ki bi ju mogel ločiti. Nikogar več...

Popoldne se je prvič spet lotil dela. Slaboten je bil še, toda z dobro voljo je le šlo.

Za besede, ki sta jih govorila z Angelo, ni nihče zvedel. Oče ga ni vprašal, zato mu tudi sam ni nič povedal.

Dnevi so tekli v brezdanjost. Še dan, dva, potem napravi konec.

Denar je že dobil. Nekaj malega manjka do osmih tisočakov. S tem denarjem se je upal začeti novo življenje.

Ni ga ni več vezalo na Goljavo.

pora. V kazni se mu všteje preiskovalni zapor od 23. maja l. 1932., to je 9 mesecev in 12 dni, tako ostane še 8 mesecev in 22 dni.

Anton Umnik

Je kriv, da je ob priliki shoda narodnega poslanca g. Janka Barleta v Senčurju kot član množice hujskal nepoznane demonstrante, naj izvrše nasilje in oškodujejo Josipa Prešerna in njegovo družbo, z besedami «Pobijte izdajalce, dol z njimi, kolo razbijte, fanta pa ubijte», kar so drugi tudi delno storili. Je torej kot član množice hujskal neznane demonstrante, da s skupnimi močmi izvrše nasilstvo in oškodujejo tuje reči. Obsoja se na 1 mesec strogega zapor. Ker je bil od 23. maja l. 1932. v preiskovalnem zaporu, se smatra, da je s tem kazni že prestopil, in se takoj izpusti na svobodo.

Ivan Strcin

Je kriv, da se 15. maja l. 1932. v Mengšu ni pokoril pozivu orožnikov, naj se množica razide. Obsoja se na globo v znesku 900 Din. Ker pa je že od 23. maja v preiskovalnem zaporu, se smatra, da je ta kazni že izvršena in se takoj izpusti na svobodo.

Jernej Vombergar

Je kriv, da je meseca maja l. 1932. v Kernovi gostilni v Cerkljah, v Zormanovi gostilni v Zgoranjem Brniku in v Jenkovi gostilni v Cerkljah pred več osebami govoril, da bi bilo prav, če postane Slovenija samostojna. Pravil je, da bo Korošec postal predsednik samostojne Slovenije, da bo v kratkem času drugače, da Slovenija mora biti samostojna in da bo potem manj davkov, ker da gre zdaj ves denar v Srbijo. S temi izjavami je torej šel za tem, da ustvari prepričanje in razpoloženje pri drugih za izpremembo sedanje državne ureditve in političnega reda v državi. Obsoja se na 1 leto strogega zapor. V kazni se mu všteje preiskovalni zapor od 1. junija do

27. novembra, tako da mora odsedeti še 6 mesecev in 3 dni.

Franc Grille

Je kriv, da je 22. maja l. 1932. v Senčurju ob priliki demonstrativnih izpadov proti poslancu gospodu Janku Barletu med drugim rekel: «Živela samostojna Slovenija! Živela republika!» in vzklikal proti kralju. S temi vzkliki je torej šel za tem, da ustvari prepričanje in razpoloženje pri drugih za izpremembo sedanje državne ureditve in da se del kraljevine Jugoslavije odcepi od celote kot samostojna država. Nadalje je žalil vladarja. Obsoja se na 1 leto strogega zapor. V kazni se mu všteje preiskovalni zapor od 23. maja do 30. avgusta, to so 3 meseči in 7 dni, tako da mora odsedeti še 8 mesecev in 23 dni.

Vinko Kos

Je kriv, da je 22. maja l. 1932. v Senčurju ob priliki demonstrativnih izpadov proti narodnemu poslancu g. Janku Barletu med drugim kričal: «Živela republika!» in proti kralju ter je s temi vzkliki šel za tem, da ustvari prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se del kraljevine Jugoslavije odcepi od celote kot samostojna država. Tudi je žalil vladarja. Obsoja se na 10 mesecev strogega zapor. Všteje se mu preiskovalni zapor od 25. maja do 9. septembra, to so 3 meseči in 15 dni, tako da mora odsedeti še 6 mesecev in 15 dni.

Josip Loboda

Je kriv, da je 22. maja l. 1932. v Dolu ob priliki demonstrativnih izpadov med drugim vzklikal: «Živela republika!» in proti kralju in proti dinastiji; s temi vzkliki je šel za tem, da se ustvari prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se del kraljevine Jugoslavije odcepi od celote kot samostojna država. Tudi je žalil vladarja. Obsoja se na 8 mesecev strogega zapor. Všteje se mu preiskovalni zapor od 25. maja do 20. avgusta, to so

2 meseca in 25 dni, tako da mora odsedeti še 5 mesecev in 5 dni.

Tomaž Ogrin

Je kriv, da je 15. maja l. 1932. v Mengšu ob priliki demonstrativnih izpadov med drugim klical: «Živela svoboda! Živela slovenska republika!» in se na poziv orožnikov ni hotel umakniti, je torej šel za tem, da ustvari prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se del kraljevine Jugoslavije odcepi od celote kot samostojna država; tudi se ni pokoril naredbi pristojnega državnega organa. Obsoja se na 8 mesecev strogega zapor in 600 dinarjev globe, ki se v primeru neizterljivosti izpremeni v nadaljnjih 10 dni zapor. Všteje se mu preiskovalni zapor od 16. junija do 30. avgusta, to so 2 meseca in 15 dni, tako da mora odsedeti še 5 mesecev in 15, odnosno 25 dni.

Peter Cerar

Je kriv, da je 15. maja l. 1932. ob priliki demonstrativnih izpadov v Mengšu med drugim vzklikal: «Živela svoboda! Živela republika!» in se na poziv orožnikov ni hotel umakniti. Šel je torej za tem, da ustvari prepričanje in razpoloženje pri drugih, da se del kraljevine Jugoslavije odcepi od celote kot samostojna država; tudi se ni pokoril naredbi pristojnega državnega organa. Obsoja se na 6 mesecev strogega zapor in 300 Din globe, ki se v primeru neizterljivosti izpremeni v nadaljnjih pet dni zapor. Všteje se mu preiskovalni zapor od 16. junija do 30. avgusta, to so 2 meseca in 15 dni, tako da mora odsedeti še 3 mesece in 15, odnosno 20 dni.

Aljož Ilja

Je kriv, da je v začetku meseca maja l. 1932. v Predvoru v gostilni Josipa Križnarja govoril Jerneju Vombergarju, da se nadeja, da bo kmalu ali vsaj čez eno leto ali dve leti drugače, da bo

Za slovo je hotel govoriti še z Aničino materjo. Vedel je, da bo ta obisk zanj nova muka, toda napraviti ga je hotel. Zaradi sebe in nje, največ pa zaradi Anice.

Smrekarico je dobil doma. Ko je stopil v hišo in pozdravil, ga je neprijazno pogledala. Tudi ona je vedela vse, kar so šušljali po vasi. In šušljali so, da je Anica pobegnila, ker jo je Janez pustil in zasnubil drugo.

«Kaj bi radi?» mu je rekla in v njenem glasu sta bila nevolja in očitjanje. «Zakaj ste prišli? Saj veste...»

«Moral sem priti, mati», je rekel. «Njena mati ste.»

«Rada vas je imela», je grenko odvrnila. «Vi pa ste jo zavrgli...»

«Motite se», ji je rekel. In povedal ji je vse. Odkril ji je zmoto, ki je bila vzrok, da sta se morala ločiti.

«Zato, da bi ostali v hiši, sem moral komedijo igrati», je dejal. «Jutri pojdem v svet. Če je še živa, jo najdem. Vrnem jo vam in sebi.»

«Ali mi prisežete, da je vse to resnica?»

«Prisežem vam, pri vsem, kar mi je svetega. Pri njej, mati. Nikogar drugega nimam. Tudi očeta ne...»

Starka je molčala in strmela v tla.

«Najdem jo», je dejal nato. «Moram jo najti.»

«Bog vam daj srečo», je šepnila. «Moja molitev vas bo spremljala... Moja molitev te bo spremljala», se je popravila in glas se ji je lomil med jezikom.

«Mati, mati!» je rekel. «Molite zame!» Siva glava je omahnila.

In vrnil se je domov. Drugo jutro je šel brez slovesa. Le kratko pismo je ostalo za njim.

Srečo ste mi vzeli, oče. Iskat grem novo. Kraljujte na Goljavi, meni ni do nje.

Drugi del.

Prvo poglavje.

Kolikokrat se je na tisti poti od doma Anica ozrla, ali ji kdo ne sledi. Toda nikogar ni videla. Janez je ni videl, drugih ljudi pa ni bilo. Za nočni vlak je bilo še zgodaj in tudi peš navadno nihče ni hodil ob tako pozni uri.

Strašna je bila ta pot. Anica je ves dan delala in že delo jo je ubilo in ji vzelo vse moči. Kar jih je ostalo, jih je izgubila takrat, ko je zvedela vse tiste strašne vesti, ki je zdaj zaradi njih bežala. Košara, v kateri je nosila svoje borno premoženje, je bila tako nerodna. Iz vrbovine spleteni ročaj ji je rezal prste, da so bile roke vse otrple in razboljene. Kolikokrat je morala na poti obstati in sesti, da ni omagala!

Globoko se je oddahnila, ko je okoli polnoči zagledala železniško postajo. Veliko breme ji je padlo s srca. Zdaj bo konec naporov, zdaj se bo lahko odpočila. Tedaj pa se je spomnila nečesa drugega.

«Če stopim tu na vlak, si bo uradnik zapomnil, kam potujem. To se pa ne sme zgoditi, sicer bodo v nekaj dneh že za menoj.»

In spet je vzela košaro v roke. Odločila se je, da prehodi še dobro poldrugo uro, do naslednje postaje.

Namestu poldruga ure je hodila dve uri in pol. Bolj mrtva kakor živa se je privlekla tja. Komaj je kupila listek, že je prisopihal vlak.

Planila je na peron. Opetekala se je. Nekdo ji je pomagal v vagon in postavil vanj še njeno košaro. Preden je dobro sedla, je sprevodnik zažvižgal in vlak se je jel pomikati.

Sama je bila v oddelku. Stisnila se je v kot in se zamislila.

Zdaj ne bo nihče vedel, kam je šla. Še slutiti ne bodo. Iskali jo bodo, toda zaman. Ona pa bo že tako daleč, da bo vsaka sled zabrisana.

Le zaradi matere ji je bilo hudo. Ona bo največ trpela. Ljubila jo je, čeprav je ni razumela. Ničesar ji ni povedala, tudi tega ne, da sta si z Janezom dobra. Zabdlo jo je v srce, ko je pomislila, kako hudo ji bo, ko zagleda zjutraj njeno posteljo prazno.

«Janez me ne bo pogrešal», si je grenko rekla. «Drugo ima. Naj bo z njo srečen.»

Prejšnja bolečina se je umaknila nekaki toposti, ki jo je vso prevzela. Nemo je strmela pred se in se ni brigala za vse, kar se je godilo okoli nje.

Na vzhodu se je jelo daniti. Rdeča zora je zalila pol neba kakor silen požar. Vse dalje in dalje je segala, potem se je jela zlatiti.

postala Slovenija federativna država z dr. Korošcem kot predsednikom in da se bodo potem razmere izboljšale, s čimer je šel za tem, da ustvari razpoloženje in prepričanje pri Vomborgarju, da se izpremenita sedanja državna ureditev in politični red v državi. Nadalje, da je dne 22. maja l. 1932. po shodu narodnega poslanca g. Milana Mravlje na Primorskem na cesti iz Primskovega v Kranj v skupini demonstrantov vzklikal: «Živela svoboda! Živela samostojna Slovenija!» Torej je šel za tem, da ustvari razpoloženje in prepričanje pri drugih za izpremembo sedanje državne ureditve in političnega reda v državi. Obsoja se na 1 leto strogega zapor. Všteje se mu preiskovalni zapor od 21. maja do 16. avgusta, to so 3 meseci in 25 dni, tako da mora odsedeti še 8 mesecev in 5 dni.

Matija Škrbec

Je kriv, da je 22. maja l. 1932. na zborovanju narodnega poslanca g. Milana Mravlje na Primorskem, ko je odhajal s shoda, zaklical: «Živela samostojna Slovenija! Živela republika!» Torej je šel za tem, da ustvari razpoloženje in prepričanje pri drugih za izpremembo sedanje državne ureditve in da se del kraljevine Jugoslavije odcepi od celote kot samostojna država. Obsoja se na 1 leto strogega zapor. Všteje se mu preiskovalni zapor od 29. maja do 25. septembra, to so 3 meseci in 26 dni, tako da mora odsedeti še 8 mesecev in 4 dni.

Fran Gregorin

Je kriv, da je 22. maja l. 1932. ob priliki protidržavnega govora župnika Antona Komljanca pred cerkvijo pri Sv. Trojici z vzkliki žalil vladarja, zaradi česar se obsoja na 6 mesecev strogega zapor. Všteje se mu preiskovalni zapor od 23. maja l. 1932. do 16. januarja l. 1933., to je 7 mesecev in 23 dni, tako da je s tem kaznen že prestal in se takoj izpusti na svobodo.

OPROSTITVENI IZREKI.

Brodar Janez se oprostí obtožbe, da je 16. maja l. 1932. ob priliki demonstrativnih izpadov v Hrastju proti narodnemu poslancu g. Janku Barletu vzkliknil proti kralju, kakor tudi obtožbe, da je 22. maja l. 1932. v Šenčurju ob priliki zborovanja narodnega poslanca g. Janka Barleta kot voditelj demonstrantov hodil od skupine do skupine in jih hujskal k nasilju proti državnim oblastvom, ko je množica naskočila kordon orožništva

pred Gašperlinovo gostilno in hotela razorožiti orožnike, metala nanje kamenje in polena, pri čemer je padel tudi strel iz revolverja, tako da so bili orožniki prisiljeni uporabiti orožje.

Umnik Anton se oprostí obtožbe, da je 22. maja l. 1932. v Šenčurju ob priliki shoda narodnega poslanca g. Janka Barleta kot voditelj demonstrantov hodil od skupine do skupine in hujskal demonstrante na nasilje proti državnim oblastvom, tako da je množica naskočila orožniški kordon pred Gašperlinovo gostilno, kjer se je vršil shod, in hotela razorožiti orožnike.

Štrcin Ivan se oprostí obtožbe, da je dne 15. maja l. 1932. v Mengšu z besedami: «No, fantje, ali ne bo nič» in z vsem svojim postopanjem hujskal zbrano množico k nasilju proti državnemu oblastvu, tako da je množica v sprevodu vzklikala: «Živela republika! Živela slovenska republika!» in proti kralju.

RAZLOGI SODBE.

V razlogih se naveda med drugim, da je sodišče upoštevalo izpovedi prič, ki so potrdile obtožencem očitana dejanja, zlasti vzklike, zaradi katerih so obsojeni.

Kar se tiče župnika Škrbca, se naveda med razlogi, da je sodišče smatralo pričevanje narodnega poslanca Milana Mravlje za verodostojno. Orožniški narednik Dolšina sicer ni potrdil izpovedi priče Mravlje, ni pa tudi izključil, da bi obtoženec ne bil izrekel omenjenih besed. Priče so soglasno izpovedale, da je bil v dvorani tolik hrup, da se ni moglo dobro razumeti. Priča Lokar je videl, da je župnik Škrbec nekaj govoril, ni pa razumel, kaj. Tudi ni izključil, da bi župnik Škrbec ne bil rabil očitanih besed.

Pri odmeri kazni so se upoštevale vse olajševalne okoliščine, zlasti to, da je večina obsojencev nekaznovana in da je bilo njihovo poprejšnje vedenje dobro.

Sodba je napravila na zbrano občinstvo zelo globok vtis. Po končani razglasitvi sodbe je predsednik odredil, da se vsi obsojenci razen Umnika, Štrcina in Gregorina, ki so kazni že prestali s preiskovalnim zaporom, takoj odvedejo v zapore. Obsojenci so se poslovili od onih svojih tovarišev, ki so se mogli odpeljati domov, ter se nato posvetovali z zagovorniki zaradi prošnje glede morebitne odgoditve nastopa kazni. Sodno dvorano so zapustili v spremstvu orožnikov.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Drobni oblaki so brzeli čez nebo, vsi lepi, zlati. Znanilec solnce, ki prihaja za njimi, da zbudi svet in mu vlije novega veselja do življenja.

Toda ona je ostala žalostna. Življenje se ji je nenadno zazdelo tako mrtvo, prazno, brez zmisla. Kako naj ji bo, če je srce ubito, če jo je zapustila sreča in je ostal obup njen edini drug?

Počasi so tekale ure, kakor jim ne bi hotelo biti konca. Zdelo se ji je, da se je vlak že tolikokrat ustavil, da bi morala biti že dvakrat v Ljubljani. Toda prihajale so nove postaje, druga za drugo, čedalje več ljudi je prihajalo. Vsi so bili spočiti, življenje, moč sta dihala iz njih.

Odrpalo se je okno. Hladen veter ji je zapihal v lica in ji skuštral lase. Ni jih popravljala. Kje drugje so bile njene misli.

V daljavi je zagledala ljubljanski grad, ki je bil v drobno, motno meglo zavrt. Bil ji je znanilec, da bo te vožnje, ki jo ubija, kmalu konec.

Ljudje so se že pripravljali. Tudi ona je vzela svojo košaro s police in stopila k izhodu.

«Ljubljana!» Pisana množica ljudi se je vsula iz vagonov. Vsi so hiteli, kakor bi se bali, da česa ne zamude. Njej se ni mudilo. Šele zdaj se je zavedla, da nima kam iti.

Počasi je krenila k izhodu.

Ura je bila sedem. Srečevala je ljudi, ki so hiteli na delo. Na delo. Kdaj bo hitela ona? Kako bi rada...

Dolgo je že bilo, kar je bila poslednjič v Ljubljani. Skoraj tri leta. Takrat je šla z materjo, ki

je morala v bolnišnico. Tri dni je ostala v mestu. Stanovala je pri materini znanki. Tudi zdaj bi šla lahko tja, pa ni hotela. Mati ne sme zvedeti, kje je.

Šla je v park in sedla na klopi. Kam naj se obrne za delom? Težko bo.

Odločila se je, da pojde za služkinjo. Tam bo preskrbljena z vsem. Če se ji posreči dobiti dobro gospodinjo, bo najbolje. Samo kje?

Ura je odbila osem. Ulice so se skoraj izpraznile. Ljudje so bili že na delu. Le otroke in gospodinje, ki so hitele na trg, je še srečavala.

Gledala je po napisnih deskah. Naposled je našla eno, na kateri je bilo napisano, da je v hiši posredovalnica za službe.

Vse polno žensk je sedelo v veliki sobi. Mlade so bile vmes, njenih let, še več pa je bilo starih, izžetih. Delo se jim je poznalo na obrazu in na rokah.

Ko je stopila v sobo, so jo vse nekam začudeno pogledale.

Čula je, kako je ena izmed njih rekla:

«Ta je še zelena.»

Sedla je v kot k oknu, kjer je dobila še prazen stol. Zraven nje je sedela starka petdesetih let, sivih las. Žalosten je bil njen obraz in zagrenjen. Ko se je pridružila k njej, jo je premerila od nog do glave.

«Vi ste pa s kmetov prišli, ji je rekla z ubitim glasom.

«Dà, s kmetov sem...»

Politični pregled

V nedeljo so se vršile

v Nemčiji volitve v državni zbor,

pri katerih je prišlo do krvavih izgrediv na več krajih. Narodni socialisti so pridobili v primeri z zadnjimi volitvami v novembru 93, v primeri z volitvami v juliju pa 57 mandator. Bojna fronta črno-belo-rdečih je pridobila 1 mandat, socialni demokrati so izgubili 1 mandat. Komunisti so padli po volitvah v novembru za 19, pridobili pa so nasproti volitvam v juliju 4 mandate. Nadalje je pridobil centum 3, bavarska ljudska stranka je pridobila 11, nemška državna stranka pa 3 mandate. Nemška ljudska stranka beleži v primeri z julijskimi volitvami izgubo 3, v primeri z novemberskimi pa izgubo 22 mandator.

Volilna udeležba je znašala 88 odstotkov.

Po začasnih uradnih skupnih izidih je izmed 44.600.000 volilnih upravičencev oddalo svoje glasove 39.316.873 nasproti 35.378.011 v novembru l. 1932., odnosno 36.882.354 v juliju l. 1932. Po oddanih glasovih bo prišlo v novi državni zbor 647 poslancev, medtem ko jih je bilo v zadnjem državnem zboru 582.

Na posamezne stranke so razdeljeni glasovi in mandati:

narodni socialisti 17.263.823 glasov in 288 mandator (meseca novembra 1932); socialni demokrati 7.176.505 in 120 mandator (nov. 121); komunisti 4.845.379 glasov in 81 mandator (100); centum 4.423.161 glasov in 73 mandator (70); črno-belo-rdeča bojna fronta 3.132.595 glasov in 52 mandator (kot nemško-nacionalna ljudska stranka 51); bavarska ljudska stranka 1.072.893 glasov in 19 mandator (18); nemška ljudska stranka in krščanski socialci 816.221 glasov in 8 mandator (nemška ljudska stranka 11 in krščanski socialci 3); nemška državna stranka 333.487 glasov in 6 mandator (2); nemška kmetijska stranka 114.231 glasov in nobenega mandator (2); kmetje in vinogradniki Württemberške 73.828 glasov in 1 mandator (2); nemški Hannoveranci 47.723 glasov in nobenega mandator (1). Izmed oddanih glasov jih odpade 52 odstotkov na vladne stranke, ki bodo imele v državnem zboru 340 poslancev.

Nasproti volitvam 31. julija leta 1932. so

hitlerjevi pridobili 3-5 milijona glasov,

«Tam bi bili ostali. V mestu ni kruha. Pogledajte, koliko nas je... In vsak dan prihajajo nove. Dela ni in denarja. Tri tedne že hodim sem, dan za dnem, za majhen denar bi delala, pa nikogar ni.»

«Nikogar ni?»

«O, prihajajo, je odvrnila starka. «Zmeraj iste. Pa vzamejo to ali ono. Čez nekaj dni je nazaj in gospodinja vzame novo. Za nekaj dni na preizkušnjo. Ne plača ji nič, je grenko dodala in sklonila glavo. «Taki, kjer smo ostajale leta in leta, ni več. Saj boste sami videli...»

Prav tedaj je stopila v sobo posredovalka in neka visoka gospa z zlatim nanosnikom. Zviška je pogledala po stolih.

«Ali je kaj novega?»

Zagledala je Anico.

«Ta je nova, kaj?»

«Pri tej sem bila prejšnji teden, ji je šepnila starka. «Dva dni. Dela čez glavo, pa toliko, da nisem od glada umrla. Nikar ne pojdite z njo! Žal vam bo.»

«Kako naj se izgovorim?»

«Veliko zahtevajte! Stiri sto. Skopa je. In recite ji, da hočete denar naprej. Potem vas gotovo ne vzame. Skopa je, za vsako paro se trese.»

Anica je samo prikimala in se ravnala po njenem nasvetu. Ko je povedala, koliko zahteva, je gospa zavihnala nos:

«Kaj pa mislite? Za ta denar dobim dve. In kakšni!»

Dalje prihodnjič.)

nasproti volitvam 6. novembra leta 1932. pa 5-5 milijona. Komunisti so nasproti prejšnjim volitvam izgubili 1-2 milijona glasov. Največje izgube imajo socialni demokrati. Ti so pri prejšnjih pruskih volitvah dosegli 4-47 milijona glasov, pri sedanjih pa le 3-95 milijona. Posebno velike so socialnodemokratske izgube v Berlinu, kjer je bila po 30 letih izvoljena meščanska večina.

V nedeljo so se obenem vršile

tudi volitve v pruski deželni zbor.

Novi pruski deželni zbor bo štel 471 poslancev, ki bodo na stranke razdeljeni takole: narodni socialisti 210 (lani aprila 162); socialni demokrati 79 (94); komunisti 63 (57); centrum 68 (67); črno-belo-rdeča fronta 42 (31); nemška ljudska stranka 3 (7); krščanski socialci 2 (2); državna stranka 3 (2); nemški Hannoveranci 1 mandat (prej nobenga). Udeležba je znašala pri volitvah v pruski deželni zbor 88-9 odstotka, ter so dobile vladne stranke približno 54 odstotkov glasov, Imele bodo torej tudi tu večino.

Grčija je postala zopet pozorišče burnih dogodkov. Že od prevrata sem se ta država ne more ustaliti in so prevrati že nekako na dnevnem redu. Edini državnik, ki se je dvigal iznad tega strankarskega vrveža, je bil Venizelos, ki je že ponovno v najusodnejših trenutkih prevzel državno krmilo in vsaj začasno pomiril duhove. Pri volitvah v državni zbor v nedeljo pa je

Venizelos doživel poraz,

kakršnega nihče ni pričakoval. Opozicija je spretno izkoriščala težavni gospodarski položaj, v katerem je Grčija, in je dosegla pri volitvah veliko večino. Venizelosov vladni blok je ostal povsod v porazni manjšini razen v Makedoniji. Povsod drugod so dosegli večino opozicijski kandidati.

Ko se je izvedelo za izid volitev, je prišlo po vsej Grčiji do velikih nemirov

in nastala je splošna zmeda. V splošnem vrvežu se je polastil oblasti general Plastiras, ki je že leta 1922. uprizoril vojaški upor. Sklicujoč se na poraz vlade in na nastale nered je kratkoma

proglasil diktaturo.

Dopoldne v ponedeljek so se pojavila nad vsemi važnejšimi mesti vojaška letala, ki so metala letake s proglasom generala Plastirasa. Proglas je kratek in jednat. Plastiras razglša, da je prevzel oblast in bo vladal kot diktator. Nad vsa

Grčijo je proglašeno vojno obsedno stanje. Vsa zborovanja in sploh zbiranja po ulicah so prepovedana. Vsi listi so do nadaljnjega ustavljeni. Vsa važna javna poslopja sta zasedla vojaštvo in policija.

Sicer pa vlada po vsej Grčiji mir. V Atenah patrolirajo močni vojaški oddelki peš, na konjih in v avtomobilih. Vse banke in trgovine so zaprte. V gospodarskem življenju je sploh zavladal popoln zastoje. Spricho nastalega položaja se je Venizelosova vlada brez odpora uklonila in podala ostavko, tako da je general Plastiras gospodar položaja. Zaenkrat je vsa oblast v rokah vojaške lige, zatrjuje pa se, da bo general Plastiras že v prihodnjih dneh sestavil novo vlado. Ker so se širile vesti, da so pripravljali prevrat privrženci bivšega kralja, je dal general Plastiras vse te voditelje aretirati.

Četudi volilni izidi uradno niso bili objavljeni, je bilo ugotovljeno, da je

dobila opozicija 135, vladni blok pa samo 115 mandatov.

Ponekod je prišlo do hudih spopadov med pristaši opozicije in vlade. Tekla je tudi kri. V Tripoliju je bilo devet mrtvih.

Kakor poročajo, je general Plastiras že izročil oblast prehodni poslovni vladi, ki bo sklicala državni zbor. Vojaška diktatura v Grčiji je trajala le en dan.

Razorožitvena pogajanja v Ženevi se nadaljujejo. Te dni

se je sestal letalski odbor razorožitvene konference.

Francoski odposlanec Cot je utemeljeval francoski predlog o uvedbi zračne policije tudi za primer, če se doseže internacionalizacija civilnega letalstva, ker je treba ustanoviti tak organ, ki bo mogel jamčiti za izvršitev sklepov glede prepovedi preureditve civilnih letal v vojne svrhe. Nato sta Cot v imenu Francije in Brouckere v imenu Belgije pojasnila svoji stališči glede pooblastil zračne policije. Predsednik angleške vlade Macdonald in zunanji minister Simon bosta prihodnje dni odpotovala v Ženevo na razorožitveno konferenco. V nedeljo je imela angleška vlada sejo o razorožitvenem vprašanju. Macdonald in Simon bosta v Ženevi stopila v stike z zastopniki drugih držav, da prouče položaj, ki je nastal s prepovedjo angleške vlade, ki ukinja vsak izvoz orožja in municije na Japonsko in Kitajsko.

ASPIRIN
TABLETE

so po vsem svetu preizkušeno sredstvo zoper ZOBOLO, prehlad, glavobol, revmatizem, in bolečine v sklepih. Zahtevajte vedno originalne zavitke.

V. z. Jugos. k. d. Zagreb, Galjeva 32.

BAYER

Oglas je registr. pod št. 22.822 od 23. XII. 1932.

Zedinjene države, ki imajo že 18 milijonov brezposelnih, je zadela še silna bančna kriza, zaradi katere je propadlo že na stotine bank. Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je izdal v zvezi z bančno krizo proglas, v katerem

odreja bančne počitnice

od 6. do 9. marca. Za te dni so prepovedani vsi bančni posli. Odredba se sklicuje na zakonsko pooblastilo z dne 6. oktobra 1917., ki pooblašča predsednika Zedinjenih držav, da lahko uredi in

Soteščan:

Mejnik

(Povest.)

Sovražnost med obema je naposled priklopila do vrhunca. Lipnica je izvedela, da jo Klemenka brez povoda obrekuje. To jo je strahovito razjezilo. Sklenila je, stopiti pred sosedo ter ji zamahiti usta.

Pred hišo sta se srečali s Francko in pričeli govoriti. Lipnica je zahtevala, naj pokliče mater.

Dekle ji ni maralo ustreči. Reklo ji je: «V kuhinji so; kar notri stopite.»

«Ven naj pridejo», je silila Lipnica. To pa zaradi tega, ker se je bala, da bi ji Klemenka katere ne priložila. V veži bi ne mogla tako hitro ulti. Zunaj pa se lahko umakne, kamor hoče.

Cim je Klemenka spoznala sosedo, se je takoj pojavila na pragu. Pod širokim predpasnikom je skrivala bukovno poleno.

Lipnica jo je zagledala in napadla: «Lenka, dolg jezik imaš in po obeh straneh nabrušen.» Potem je začela mlo ihteti.

Klemenka je kar zarjula: «Kdo ti je dovolil, stikati okrog naše hiše?»

«Ti, ki me neprestano obrekuješ, ji je odgovorila s jokavim glasom.

«Lazeš! Še na misel ni ne prideš!»

«Le taji in zavijaj oči, svetnica! Vse mi je znano, kaj si govorila.»

«Kje si slišala? Kdo ti je povedal?»

«Nič te ne briga. Samo v miru me pusti... To sem ti prišla povedat.»

«Poberi se mi od tukaj!» Lenka je vrgla poleno in kričala: «Glej, da se mi več ne prikažeš!»

«Ubila me je!» Lipnica se je prijetla za glavo. Poleno jo je zadelo ter ji prebilo čelo. Praska ji je začela krvaveti.

Francka ji je hotela dati vode, da bi se umila. Postregla bi ji bila zaradi Ivana, toda mati ji je odločno prepovedala, češ, zapomni si naj, zakaj jo je dobila.

Štrbunc se je smejal obema. «Zopet povod za novo tožbo», jima je privoščil. «Razdražil sem ju iz maščevanja.»

Nadaljevanje vaške žaloigre je sledilo nekaj minut pozneje nedaleč od Poljane. Klemenčev Tine je peljal voz nastilja. Ker je bila vaška pot razdrapana od deževja, je zavil na stransko pot čez travnik. Lipnik ga je zagledal in planil pred konja.

«Nazaj!» je tulil kakor obseden. Vlekel je konja za uzdo, a žival se ni hotela vrniti.

«Proč od konja!» je zahteval Tine. «Žival se bo splašila.»

«Ali ne stojim na svojem? Ti pa voziš po moji zemlji!»

«Tukaj vozimo, odkar pomnim. Nihče me ni še ustavil.»

«A odslej ne boš več vozil. Danes sem ti prepovedal.»

«Prepozno, očka! Najmanj trideset let ste zamudili.»

Lipnik je skakal pred konjem in zmerjal vozniaka. Videč, da pri konju ničesar ne opravi, se je zaletel v voz in ga hotel prevrniti.

«Očka, tam pa ne bo nič, se mu je fant posmehtil!»

«Bomo videli!» Lipnik je že privzdignil voz, ki se je nagnil in zaškripal.

Tine je spoznal, da ne gre za žalo. Bal se je, da bi se voz ne polomil. Resno je stopil pred sosedo ter mu nameril z bičem.

«Smrkavec, pa ti boš mene!» — Lipniku se je z obraza kar kadilo. Ves razpaljen je izdri ročico in lopnil Tineta po glavi. «Da ne boš šepal», je togotno dostavil.

Fant mu je vrnil z bičem. Usekal ga je po roki, ker mu je starec umaknil hrbet. Mož je otrešal roko in pihal na mesto, kamor je priletel udarec. Tine pa je pognal proti domu.

Drugi dan sta šla k zdravniku po spričevali. Nato sta potožila svoje bolečine sodišču.

IV.

Pravijo, da mora včasih celo pravični trpeti zaradi zlobnega človeka. Tako je bilo tudi na Poljani. Lipnikov Kastor ni storil nikomur nič žalega, pa ga je vendarle zadela huda nesreča. Našli so obešenega za hlevom na domači hruški.

Lipnik bi bil izgubil rajši vola iz hleva, kot pa da je prišel ob zvestega čuvarja. Mož ni zlepa jokal, a ko je zagledal svojega ljubljence na vešalih, so ga oblile solze.

prepove vse posle zlata, srebra in deviz. Prestopki se kaznujejo z globo do 10.000 dolarjev. Ta ukrep je potreben, ker je občinstvo v zadnjem času neopravičeno dvigalo svoje vloge in denar doma shranjevalo.

DOPISI

ARTIČE. Poslanico katoliškega škofovstva je sprejelo naše članstvo brez razburjenja. Sokolsko življenje v Artičah se je že tako razvilo in je v takšnem razmahu, da ga slični nesmiselni napadi ne bodo mogli omajati. Obratno, vedno več novih članov javlja pristop v društvo. Članstvo je z vzorno disciplino prešlo preko teh napadov in se je še z večjo vnemo poprijelo sokolskega dela. Pozna le pot v telovadnico in k dramskim vajam. Pred kratkim se je ustanovil pevski odsek, v katerem sodeluje kar 32 članov pevcev. Začela je poslovati tudi društvena knjižnica, ki se še vedno izpopolnjuje. Poleti priredi naše društvo tombolo, da si izpopolni telovadno orodje in oder. V nedeljo 12. febr. je bil pod okriljem Sokola izvoljen pripravljalni odbor strelske družine, katerega naloga je prirediti strelšče in izvesti ustanovitev strelske družine. Na sporedu so tudi javna predavanja o gospodarskih vprašanjih, ki se bodo pričela drugo nedeljo. To je račun društvenega dela od zadnjega občnega zbora 15. januarja letos in najlepši odgovor na neosnovani napad na Sokolstvo.

DOBROVCE. V nedeljo 12. februarja je imela krajevna organizacija JRKD Zdravje letni občni zbor pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju. Zbor je bil dobro obiskan. Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvidno, da je organizacija dobro napredovala ter marljivo delovala. Redno so se vršili mesečni članski sestanki, na katerih se je razpravljalo o najvažnejših političnih in gospodarskih vprašanjih. Organizacija more beležiti že marsikateri uspeh. Izvolil se je z majhno izpremembo stari odbor. Za predsednika je izvoljen Simon Petrovič, upravitelj šole pri Devici Mariji. Pri slučajnostih se je oglasilo več govornikov. Razpravljalo se je med drugim o osnutku zakona o zaščiti kmeta in se je izreklo mnenje, da je nameravani zakon o zaščiti kmeta v tej obliki nesprejemljiv, ker ni mogoče izločiti enega stanu iz celotnega gospodarstva. Razpravljalo se je tudi o novouvedenem davku na kolesa. Zbor je izrekel

našemu poslancu g. Krečiču in JRKD popolno zaupanje.

DRAGA PRI LOŠKEM POTOKU. V nedeljo 19. februarja so lepo uprizorili tukajšnji igralci pod vodstvom učiteljice gđ. Tilke Kordiševe šaljivi igri «Radoveden tast» in «Trije tički». Z mnogoštevilnim obiskom so nas počastili tudi naši sosedje Čabrani in Potočani. Vsem igralcem priskrbeno čestitamo k dobremu uspehu in želimo, da nam kmalu zopet pripravijo kakšno prijetno urico. Gđ. Kordiševa se splošno mnogo trudi za razvedrilo in korist tukajšnjih krajev ter vodi tudi kuharski tečaj za žene in dekleta.

KOPRIVNIK V BOHINJU. Občni zbor Sokola je bil prav dobro obiskan. Odborniki in revizorji so podali skrbno sestavljena poročila o delovanju društva v letu 1932. Glavna os, okoli katere so se gibala poročila, je bil novozgrajeni Sokolski dom. V novem odboru so majhne izpremembe. Tako je bil za podstarešino izvoljen agilni sokolski delavec br. Hanzlovski. Blagajniške posle je prevzel br. Dobravec. Za načelnico je bila določena s. Heberlova. Organizirala sta se prosvetni in načelniški odbor. Načelniški odbor vodi načelnik brat Starè. Nedavno je vodil predelavo vaj župni prednjak br. Rakar. Dasi je imel na razoplogo le malo časa, je kot odličan strokovnjak dosegel lepe uspehe. Članice in člani so se vaj redno in točno udeleževali, kar je vse pohvale vredno, zlasti za brate in sestre z Gorjuš. Telovadci in telovadke zdaj marljivo vežbajo. Tudi prosvetni odsek se pripravlja na nastop. Pevski zbor pa nas bo presenetil s spevoigro in pevskim koncertom. Na prireditve že zdaj opozarjamo. Na seji, na kateri je bil navzočen tudi br. Hanzlovski, se je sestavil odbor za otvoritev Sokolskega doma, ki bo meseca maja ali sredi junija, kakor bo pač kazalo vreme. Prireditveni odbor vodi br. Dijak, društveni tajnik, ki nad vse požrtvovalno opravlja svoje posle že od obstoja društva. Glavni odbor pa si je nadel glavno nalogo: skrb, da se reši Sokolski dom dolga. To je v današnjih časih gotovo zelo težavna naloga. Tako se je društveno udejstvovanje razdelilo in je tako vsakemu članu dana možnost, da se v društvu udejstvuje, kakor je za poedince primerno in za kar ima veselje. Za osebne zadeve in prepire v našem društvu ni prostora. Sokol v Koprivniku naj hodi po začrtani poti naprej!

SV. JURIJ POD KUMOM. V «Domoljubu» je nekdo pisal o delitvi občine Sv. Jurija pod

Kumom. Z vsebino svojega članka je hotel vplivati na domače in sosedne občane, a ni točno povedal, za kaj gre. Da bi njegov članek dosegel svoj cilj, ga je zabelil z očitki, sumničenji in podtikanji. Med drugim pravi tudi: «Ne ribarite v kalnem! Poštenjaki se ne boje odkrite besede in se izogibljejo laži in zavijanja.» Odgovor dopisnika naše krajevne organizacije JRKD omenjenemu dopisniku bodi: Ako je vaš citat iskren, mora veljati tudi za nas. Zato povejte tudi vi odkrito besedo, za kaj gre, kdo in s kakimi lažmi izrablja nerazpoloženje ljudstva. Da se ne spuščamo politiziranje, pojasnimo na kratko dejanski stan. Od tukajšnjega županstva se je razširila vest, da se občina Sv. Jurij pod Kumom razdeli in da se priklapi fara Sv. Jurij mestni občini Radečam, fara Dobovec pa Trbovljam. Član krajevnega odbora JRKD se je zaradi tega zgledil v nekaj vaseh pri članih vsedržavne organizacije JRKD in tudi drugih z resolucijsko polo, da se člani po lastnem preudarku in prosti volji izjavijo proti delitvi občine ali pa zanj. Z navdušenjem so vsi izjavili, naj se dela na to, da se občina Sv. Jurij razširi in da ostane samostojna celota s sedežem županstva v središču Sv. Jurija. Prijavilo je tedaj pristop k vsedržavni stranki JRKD tudi mnogo novih članov. Prav to je tisto dejstvo, ki «Domoljubovemu» dopisniku ni všeč. Pribijemo resnico, da je vsak občan upravičen sodelovati v vprašanih krajevnih občinskih zadevah, ne pa morda le nekaj poedincev, ki stremijo samo za oblastjo in osebno koristjo. Toliko vplivneje od posameznika more soodločati organizacija, ki šteje 150 članov in več.

SV. LENART-OSLUŠEVCI. Med številnimi novoporočenci, ki jih je bilo ta predpust precej, omenjamo gđ. Emico Korparjevo, ki se je poročila z g. Štefkom Lukmanom, uglednim posestnikom pri Sv. Miklavžu. Nadalje sta se poročila naš rojak in sedanji organist pri Sv. Martinu gospod Ciril Korpar z gđ. Micko Bukovčevo in gospod Alojzij Tušek z gđ. Julijano Veldinovo. — Vsem obilo sreče! — Prosvetno društvo nas je po kratkem presledku zopet razvedrilo s predstavo. Na pustno nedeljo se je uprizorila igra «V Ljubljano jo dajmo». Pavel, Rotija in dekla so svoje vloge mojstrsko podali, a tudi ostali so bili dobri. Vsa čast tukajšnjemu učitelstvu, zlasti upravitelju g. Megli za njegov trud. Želeti bi bilo, da se tudi tamburaški zbor poživl. Inštrumentov je dovolj na razpolago, tudi fantje so, le dobre volje in vaditelja manjka.

Kdo je bil tisti nečloveški rabelj, je Lipnik hitro uganil. Ves iz sebe je dvignil pest in zapretel Klemencu: «Zverina, psa mi je obesil!» Vpil je tako glasno, da je odmevalo po vasi.

«Koga si obdolžil?» — Klemenc je stopil ne pričakovano izza ogla.

«Tebe!» Lipnik mu je zatrobil na ušesa: «Zaradi tebe je poginil.» Klemenc je zahteval: «Ponovi, kar si rekel!»

«Ali pa je bil tvoj sin», se je Lipnik nekoliko umaknil.

«Nihče izmed naju ni bil, da boš vedel. Toda kar si rekel, si rekel.»

«Pa še porečem.» Mož ni hotel popraviti besede.

Klemenc se je takoj odpeljal v mesto k svojemu odvetniku.

Potem so se začele vršiti obravnave. Najprej je prišla na vrsto meja za Jelšo. Sodišče je razpravljalo na podstavi občinskega ogleda. Prič se je nabralo polno dvorano.

Sodišče ni moglo priti do pravega zaključka ter je odredilo ponovno razpravo. Nasprotnika sta prijavila nove priče. Ljudje so komaj čakali, kako bo izteklo.

V zvezi s prvo tožbo je bila druga zaradi žalbe, ker so Klemenca dolžili, da je prestavil mejnik. Sodišče je zahtevalo dokazov, kakršnih Lipnik ni mogel navesti. Priče so ga pustile na cedilu. Zadeva je bila silno zamotana. Sledila je ponovna obravnava.

Zagovarjati se je morala tudi Klemenca zaradi telesne poškodbe. Tam, kjer delijo pravico, je ženiči otrpnil jeziček ter je obžalovala svoje dejanje. Huda pa je bila na Lipnico, ker je bila zaradi nje kaznovana. Glasno se je zarekla, da ji tega ne bo nikoli pozabila.

Lipnik in Klemenčev Tine sta si pred sodiščem odpustila bolečine, sicer bi bila oba kaznovana. Vendar je moral Lipnik poravnati stroške, ker je prvi udaril. Na tistem mu je bilo skoro žal, zakaj ni še bolj zamahnil.

Obdolžitev, da je Klemenc obesil psa, je stala Lipnika mnogo denarja. Dokazati ni mogel ničesar, pa je vzlic temu vztrajal pri svoji trditvi. To mu je škodovalo. Zalitev je moral javno preklicati.

Leto je poteklo na Poljani v neprestanem prekanju in tožarjenju. Vsaka malenkostna zadeva je romala pred sodišče. Zaradi mejnika je bila razdvojena vsa vas; celo otroci so se napadali in psovali. Največ sovraštva je bilo med ženskami; najmanj pa med fanti, ki so vzlic temu še vedno skupaj vasovali.

Napočile so počitnice, ki prinesejo dijakom toliko prijetnega razvedrila. Toda Lipnikov Ivan ni našel v domači vasi nikake zabave. Mladina ga je gledala po strani, dekleta so se mu za hrbtom posmehovala. Resni možje so ga srečevali s temnimi obrazi.

Ivan je dovršil z odliko šesto šolo. Vse leto se je pridno učil, zato je bil potreben oddiha. Komaj je čakal, da se bo zopet odpočil v prijetni

vaški senci kakor druga leta. Kar presenetilo ga je očetovo opozorilo, ko se je vrnil iz mesta: «Ivan, med sosedi nimamo več prijateljev. Nikamor se ne smeš geniti.»

«Kaj pa Francka?» se je vprašal na tistem. Bog ne daj, da bi bil kaj takega glasno izrekel.

Semintja sta se srečala na poti ter se drug drugemu nasmehnila. Kadar sta bila sama, tedaj sta se tudi ustavila in nekoliko pomenila. Toda dolgo se nista upala muditi.

«Kdaj bo vendar konec tem zmešnjavam?» sta se vpraševala.

«Nikdar!» je vzdihnila mladenka. «Zakaj posledice bodo ostale...»

Mladenč ji ni ugovarjal. Na žalost ji je moral pritrditi. V kratkem se bo vršila ponovna sodna razprava. To bo položaj nanovo postrilo.

Radoveden je bil, kdo bo zmagal. Ako je bil mejnik res prestavljen, tedaj bo izgubil Klemenc in moral poravnati stroške. Ali kdo mu bo dokazal, da je mejnik res premaknil? Nihče ga ni videl, zato tudi nihče ne bo mogel priseči.

Sosed se mu je resno zasmilil. Dolge pravde niso za šalo. Ako izgubi, kako bo plačal? Denarja nima, moral se bo zadolžiti. To bo Francki škodovalo.

Pomagati mora Klemencu in svojemu očetu. Sosedu zaradi Francke, očetu pa zato, da obrne nesrečo od domače hiše. Nekaj mora ukreniti, da ju reši v poslednjem trenutku.

(Dalje prihodnjič.)

PODGORA V POLJANSKI DOLINI OB KOLPI. Iz našega kota se zelo malo čita v «Domovinu» kakor v časopisih sploh. Zadnje mesece smo se začeli prebujati tudi mi k novemu društvenemu življenju. Ustanovili smo si gasilno društvo, ki je začelo zadnje čase krepko delovati na strokovnem kakor tudi na prosvetnem poprišču. Pokazalo se je, da se da tudi v teh hudih časih nekaj napraviti. Le oklevanja ne sme biti. Občanom vse občine z majhnimi izjemami gre velika hvala, da so po svojih močeh priskočili mlademu društvu na pomoč. Te dni pa nam je pobrala neizprosna smrt iz vrst naših gasilcev nenadomestljivega nam tovariša, društvenega načelnika Pavla Molca. Kako priljubljenost je pokojnik užival v vsej okolici, sta pričala njegov pogreb in številno spremstvo njegovih tovarišev in znancev na njegovi zadnji poti. Naj mu bo lahka domača zemlja! Njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

ŠIKOLJ PRI PRAGERSKEM. (Smrtina kosa.) V najlepši dobi 25 let je umrla v celjski bolnišnici, previdena s svetimi zakramenti, Anica Pernatova iz Šikolj. Na njeno željo je bila prepeljana v domači kraj, kjer počiva poleg rajnega očeta na pokopališču v Cirkovcah. Naj bo mladi pokojnici, ki je bila splošno priljubljena, lahka domača zemlja!

ŠMARJE PRI JELSAH. Poročil se je nedavno šolski upravitelj g. Polde Smeh z g. Marjano iz ugledne rodbine Ogrizkovih iz Erjavice pri Rogaški Slatini. Bilo srečno! — Celjska sokoška župa je odobrila društveno upravo s starostjo dr. Krašovcem na čelu. — Strelska družina vadi v zimskih mesecih svoje članstvo v sobnem streljanju. Vsako nedeljo je pri Gradtu mnogo vnetih strelcev, s katerimi tekmujejo članice strelske družine. — Od nas se je poslovil g. Hinko Jordan, progovni mojster, vnet telovadeč, pevec in igralec pri Sokolu. Želimo mu na novem službenem mestu v Celju mnogo uspehov!

VELIKA PIREŠICA (Prnovo). Tukajšnje gasilno društvo je imelo pred dnevi redni občni zbor pri društvenem načelniku tovarišu Čretniku. Na dnevnem redu so bile tudi volitve in je bil soglasno spet izvoljen dosednji odbor. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je društvo v preteklem letu proslavilo dvoletnico obstoja. V teku dveh let si je pripravilo novo motorno brizgalno in gasilni voz, kar stane okroglo 36.000 Din. Na dolgu je še samo okroglo 6500 Din. Da je društvo tako lepo napredovalo, se moramo zahvaliti vsem našim zvestim in skrbnim članom in dobrotnikom našega društva, posebno pa delavnemu in požrtvovalnemu načelniku tovarišu Francu Čretniku. V znak hvaležnosti za njegovo vztrajno delo ga je občni zbor tudi soglasno izvolil še nadalje za načelnika. Na pomoč!

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na zagrebškem sejmu so ostale cene neizpremenjene; le svinjam so poskočile za 1 do 2 Din pri kilogramu. Cene za kilogram žive teže so bile: bikom 3-25, kravam za mesarske svrhe 2-50 do 3, kravam za klobasarje 1-50 do 1-80, volom I. 4-50 do 4-75, pitanim svinjam 9-50 do 10, nepitanim 7-25 do 8, konjem za klanje 1-25 do 1-50, teletom 4-25 do 5-25 Din. Za kilogram mrtve teže so se trgovale sremske zaklane svinje po 12 do 13 in zaklana teleta po 7 do 8 Din. Na ljubljanskem sejmu so bile cene za kilogram žive teže: volom I. 3-50 do 4-25, II. 3 do 3-50, III. 2-50 do 3, debelim kravam 2-50 do 3-50, kravam za klobasarje 1 do 2, teletom 4 do 5 Din. Konji so se trgovali po 300 do 4000 Din. Prasci za rejo so bili po 120 do 180 Din za rilec.

VINO. V dravski banovini je vinska kupčija precej slaba. Prodajajo se po večini le majhne partije cenjenih vin. Sklenile so se sicer tudi nekatere večje kupčije z vinogradniki po cenah 2, 2-50 in 3 Din, toda s postopnim prevzemanjem šele od maja-junija naprej, ker so trgovci precej

založeni z vinom. Za sortirana vina boljše in močnejše kakovosti se zahteva 3-50 do 4-50 Din, a je malo povpraševanja po teh, zlasti ako še niso popolnoma povrela. Morda se bo položaj glede prodaje in glede cen izboljšal po dovršenem splošnem pomladnem pretoku, ko se tudi slajša vina ustalijo in ko se vinski trgovci nekoliko znebijo sedanjih zalog.

KRMA. Cene krmi v Zagrebu so bile: detelji 65 do 85, otavi 60 do 80, senu 55 do 75 Din za 100 kg.

HMEJ. Položaj na vseh hmeljskih tržiščih je neizpremenjeno miren. Zanimanja in povpraševanja je prav malo. Cene pa se še precej držijo. V Savinjski dolini je zanimanje le za prodajo letnika 1933. vnaprej. Na Češkoslovaškem je bilo prodano nekaj letnika 1931. po 7 do 10 Din in letnika 1932. iz Zlatca po 31 do 41 Din za kilogram. V Nemčiji se je prodalo nekaj manjših partij hallertauskega hmelja po 55 do 67 Din, najboljšega gorskega (Hersbruck) po 55 Din in tettnauškega po 73 Din za kilogram. V Franciji ni skoro prav nič prometa, vendar so cene ostale neizpremenjene. V Angliji je kupčija prav mirna ter izkazuje le malo prometa letnika 1932. po 20 do 30 Din za kilogram. V Ameriki je na vseh tržiščih skoro popolno mrtvilo. Cene so neizpremenjene. Hmeljarji se pripravljajo, da v tekočem letu nasade znatno povečajo.

Sejmi

13. marca: Sv. Lovrenc v Slovenskih goricah, Radovljica, Sv. Jurij ob južni železnici, Turjak, Vesela gora, Loka pri Zidanem mostu, Kotredež, Dolenji Logatec, Št. Vid na Blokah, Poljane.

14. marca: Črenšovci, Rovte, Muta, Št. Vid pri Grobelnem.

15. marca: Zdole, Semič, Lož, Prosenjakovci.

17. marca: Frankolovo, Rečica ob Savinji, Škofja Loka, Trbovlje, Žužemberk, Podčetrtek.

18. marca: Stari trg pri Poljanah, Krško, Trebeljevo, Begunje, Velike Brusnice, Ptujška gora.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valuti:

1 dolar za okrog 58 Din;

v devizah:

1 holandski goldinar za 23,20 do 23,32 Din;
100 avstrijskih šilingov za 890 do 905 Din;
100 nemških mark za 1293,18 do 1304,54 Din;
100 italijanskih lir za 289,01 do 291,41 Din;
1 ameriški dolar za 56,49 do 56,78 Din;
100 francoskih frankov za 223,54 do 224,66 Din;
100 češkoslovaških kron za 168,45 do 169,31 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 182 do 195 Din, investicijsko posojilo pa po okrog 45 Din.

Kratke vesti

== **Kmetijske službe.** Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino daje nasvete in navodila glede kmetijskih služb svojim članom. Večji posestniki in sorodni kmetijski obrati, ki potrebujejo nameščence kmetijske stroke, se lahko obrnejo na tajništvo omenjenega društva (kmetijski referent v Kranju). Društvo bo izkušalo po svojih močeh pomagati tako enim kakor drugim, ako bo dovolj prijav z obeh strani.

== **Pomanjkanje semenskega krompirja v novo-meškem srezu** se zelo občuti. Dasi je dala banska uprava možnost nabave krompirja po ceni 1 Din za kilogram, vendar so bila naročila povsem neznatna, ker si ga najnižji kmetovalec tudi pri tej nizki ceni ni mogel nabaviti. Spričo tega dejstva bi bilo umestno, da se v pomožno akcijo uvrsti tudi vprašanje nabave dobrega semenskega krompirja.

DOMAČE NOVOSTI

* **83letnica češkoslovaškega predsednika doktorja Masaryka.** Ljubljana je letos, prav kakor vsa prejšnja leta, častno proslavila življenjsko obletnico dr. Masaryka. Jugoslovensko-češkoslovaška liga in Češka obec sta skupno z upravo narodnega gledališča priredili proslavo v operi v soboto. V nabito polnem gledališču so se zbrali predstavitelji oblasti, na čelu jim ban g. dr. Marušič in župan g. dr. Puc, dalje vsi odlični prijetelji češkoslovaškega naroda, med njimi senator g. Hribar in mnogi drugi. Navzočen je bil tudi konzul češkoslovaške republike g. inž. Ševčík z vsem osebjem konzulata. Številno je bila zastopana ljubljanska češka kolonija. Gledališki orkester je najprej odigral obe himni, nato pa se je razgrnil zastor in odkril ljubko sliko: Pred Masarykov ovenčani kip sta stopili dve deklici, ena v slovenski narodni noši, druga v češki noši, in sta deklamirali pesem Jana Rokyte o Masaryku osvoboditelju, in sicer polovico pesmi v slovenščini, polovico pa v češčini. Ta nežni in učinkoviti prizor je napravil na vse najboljši vtisk. Nato se je vršila predstava Dvořakove prekrasne «Rusalke», ki je bila ob tem svečanem večeru še posebno toplo sprejeta. Po predstavi so se prijatelji jugoslovensko-češkoslovaške vzajemnosti sestali v «Zvezdi».

* **Visoko odlikovanje za hrabrost.** Kovaškemu mojstru gosp. Francu Zoriču v Žadovniku pri Krškem je Nj. Vel. kralj podelil visoko odlikovanje za hrabrost: srebrno Karagiorgjevo zvezdo z meči. G. Zorič si je to visoko odlikovanje pridobil leta 1919. kot rezervni konjenik na koroški fronti. Vojake je služil že od začetka svetovne vojne, in sicer najprej pri 17. pehotnem polku, pozneje pa pri konjenici. Do prevrata je bil na vseh frontah, pomladi leta 1919. pa se je takoj odzval pozivu na orožno vajo in odšel k bivšemu mariborskemu dragonskemu polku, ki je postal sestavni del I. konjeniškega polka «Obilič». Ko je Franc Zorič z eskadronom odrinil na koroško fronto, se je že v nekaj dneh izkazal z velikim junaštvom in požrtvovalnostjo. Ko je bil z nekim tovarišem odposlan kot izvidnik, je iz neke od Nemcev zasedene vasi z veliko težavo rešil našega vojaka, ki je bil ranjen in ujet. Sovražniki so opazili njegovo akcijo in začeli streljati. V ognju se je hrabremu Zoriču rešitev posrečila. Ko pa je na umiku zagledal poleg šolske stavbe strojnico, je brez pomisleka skočil k njej, da bi jo zaplenil. Ker kot konjenik ni znal razklopiti strojne puške, jo je natovoril na konja, kar so sovražniki opazili in začeli na vso moč streljati. Konj se je splašil in odvrget strojnico, katero pa je Zorič v hudem ognju spravil za zid pokopališča in potem na voz, na katerega je že poprej spravil rešenega ujetnika. Ves čas, dokler se ni z rešenjem in plenom priključil močnejši patrulji, je hrabri Zorič sam zadrževal sovražnika. G. Zorič je sodeloval še v drugih bojih, po 12 tednih pa se je zdrav vrnil na svoj dom, kjer pridno izvršuje svojo obrt in skromno preživlja svojo družinico. G. Zoriču čestitamo k njegovemu visokemu odlikovanju!

* **Ljubljana dobi še letos moderno letališče.** Finančni minister je na prizadevanje Aerokluba v Ljubljani, zlasti pa na posredovanje narodnega poslanca g. dr. Staneta Rapeta, odobril znesek 960.000 Din na račun državnega prispevka za ureditev modernega letališča v Ljubljani. Primerni vsoti bosta prispevali tudi ljubljanska mestna občina in banska uprava, tako da se bo delo za ureditev ozemlja pričelo v najkrajšem času. Letališče bo urejeno na sedanjem vojaškem vežbališču pri Devici Mariji v Polju. Po sodbi strokovnjakov bo to eno najlepših in najugodnejših letališč v naši državi. Zemska dela ne bodo zahtevala velikih stroškov, ker bo treba posekati le nekaj dreves in malenkostno zravnati zemljišče. Pri tem delu bodo zaposleni predvsem brezposelni delavci iz Ljubljane in okolice. Na letališču bodo zgrajeni potrebni hangarji, nadalje delavnica za

manjša popravila, bencin-ka postaja in poslopje, v katerem bodo uradi, autobusna postaja in carinsko osebje. Računa se s tem, da bodo vsa dela končana najkasneje do junija, tako da bi se otvoril promet že 1. junija ali najkasneje 1. julija. Ljubljana bo s tem vključena v mednarodno letalsko mrežo. Imela bo neposredne letalske zveze ne samo z Zagrebom in Beogradom in dalje do Soluna, marveč bodo šle preko Ljubljane tudi nekatere važne mednarodne proge. Predvsem bodo preložene na Ljubljano vse avstrijske zračne proge proti jugu, ki drže zdaj preko Alp, kar je združeno z veliko nevarnostjo in težkočami. Ljubljana bo na ta način vključena v progo Dunaj—Graz—Trst in Dunaj—Benetke, nadalje pa bo dobila neposredno zvezo s Prago in Sušakom, preko Salzburga pa najkrajšo zvezo z Berlinom in Parizom. V notranjem prometu bosta za Ljubljano zlasti važni progi Ljubljana—Beograd in Ljubljana—Sušak, ker bo na ta način omogočeno letoviščarjem na Gorenjskem, da se bodo zjutraj odpeljali z letalom na Sušak, prebili ves dan na morju in se lahko zvečer zopet vrnili v gorenjski hlad. Iz Ljubljane do Sušaka bo trajalo potovanje z letalom samo pičlo uro, do Beograda pa nekaj nad tri ure, z vštetim pristankom v Zagrebu. Ni dvoma, da se bo s tem tujski promet v Ljubljani in sploh v dravski banovini zelo povzdignil. Za pozneje je nameravana tudi še zgraditev manjšega letališča v Mariboru.

* Bankovci po 50 dinarjev. Kakor je pisano v letnem poročilu upravnega odbora Narodne banke, ki se je predložilo zboru delničarjev 5. t. m., so bili izdelani v bankinem zavodu za tiskanje bankovcev tudi 50dinarski bankovci. Ti bankovci pa se zaenkrat še ne bodo dali v promet, ker se sedaj poskušajo v promet srebrniki po 50 Din.

* Triletni otrok je skoro zgorel. Triletna hčerka Alojzija Goršaka v Bregani se je igrala v kuhinji s papirjem. Pri odprtem ognjišču se ji je pa papir vnel in ko ga je hotela pogasiti s svojim krilcem, se je tudi krilce vnelo in otrok je bil naenkrat v plamenu. Na klice na pomoč so prihiteli domači in deklica rešili gotove smrti, toda opekline po vsem sprednjem delu telesa so zelo hude. Otrok je še vedno v nevarnem stanju.

* Ljubezen ga je spravila v grob. Nedavno se je v Kamnici ustrelil 32letni viničarjev sin Stefan Glazer. Prišel je zvečer nekoliko vinjen domov. Ko je stopil v sobo, je takoj vprašal mater, ali se je njegova zaročenka morda že vrnila od Sv. Martina, kjer je bila na svatbi. Ko pa mu je mati odvrnila, da je še ni, je pobesnel in je začel razgrajati po stanovanju, nato pa je stopil na hodnik, kjer si je pognal kroglo v prsi in padel mrtev na tla.

* Igra besedi. Prva črka abecede je A. A prvo med popularnimi zdravili je Aspirin. Je še neka zveza med tema dvema pojmomoma, a ta je, da je tudi Aspirin prav toliko star, kolikor ima abeceda črk. Glede na dobo človeškega življenja znači to dobo, ko začne človek ustvarjati svoja najboljša dela, a to velja tudi za Aspirin. Njegov dobri sloves, ki si ga je pridobil kot tak pri prehladu, revmi, zobnih bolečinah itd., se širi vedno bolj po vsem svetu, pa tudi pri nas.

* Zaloigra obupanega delavca. Oblak Janez, ključavničar z Brega pri Ptuj, je bival več let v Franciji. Lani pa se je vrnil v domovino misleč, da mu bo nudila toliko zaslužka, da bo lahko vsaj še svoje zadnje dni preživel v miru. Iskal je povsod dela, ki ga je tudi dobil pri nekem ptujskem ključavničarskem mojstru, vendar je zaradi pomanjkanja dela ob koncu februarja bil zopet odpuštěn. Oblak je bil od tega časa potr, in to tembolj, ker mu je umrla lani tudi žena za jetiko, sam pa je bil odvisen od tujih ljudi. Prejšnji četrtek zvečer je prišel v neko gostilno v mestu, kjer si je naročil četrtr litra vina in golaž. Komaj pa je malo zavžil vina, že se je sesedel in obležal nezavesten. Ostali gostje so mu priskočili na pomoč in misleči, da ga je zadela kap, poklicali reševalni avto. Med tem časom pa sta prišla tudi poklicana zdravnik gg. dr. Vrečko in dr. Blanke, ki sta ugotovila smrt zaradi zastrupljenja. Pri po-

kojnem, ki je star 58 let, so našli delavsko knjižico, potni list iz Francije, gotovine nekaj nad 300 Din in pismo na orožniško postajo, v katerem je izlil ves svoj obup in povedal, da je vedno pošteno delal in da ga je brezposelnost pahnila v obup. V pismu je še prosil, naj ga pokopljejo na Hajdini poleg njegove žene, kjer ima že grob plačan. Res žalostna usoda ubogega delavca, ki je v pozno starost z veseljem delal za kosček kruha, ki pa mu ga je zdaj odjedla kriza in ga vrgla v obup. Oblak je očitvidno užil strup malo prej, preden je prišel v gostilno, ker niso poleg njega našli ničesar sumljivega, neč pa v stanovanju bakreno kislino.

* Huda nesreča družinskega očeta. Pred nekaj dnevi je odšel čevljarški mojster Ivan Zofič iz Škocijana k nekemu posestniku v Savinek pri Škocijanu, da bi pomagal rezati seno in slamo za živino. Ker je bila slamoreznica na ročni pogon, se je delo vršilo precej počasi. Ko pa je šlo rezanje že proti koncu, je Zofič pristopil k stroju in prosil porivača, naj za nekaj pusti njemu, da bo on rinil slamo v slamoreznico. To mu je bilo ugodeno, bil pa je v svoji delavnosti le prehitel in naglica je povzročila usodno nesrečo. Zofič pri svoji vnemi ni pazil, da je roka že predaleč zašla v odprtino. Naenkrat so ga za prste zgrabili močni vijaki in z vso silo vlekli proti rezilu. To se je zgodilo tako hitro, da ni utegnil zavpiti, naj prestanejo z rezanjem. Prsti so že prišli pod rezilo, že je brizgnila kri in prsti so odleteli. Vijaki so roko tako močno stisnili, da se je prisotnim le s težavo posrečilo izvlči jo iz železnega objema. Hudo trpečemu Zofiču so roko obvezali, ker je močno krvavela. Takoj nato je dal gospodar na razpolago voz in so Zofiča prepeljali v novomeško bolnišnico. Nesreča je tembolj žalostna, ker mora poškodovanec poleg žene preživljati še tri otročiče. To mu je bilo že doslej, ko je bil zdrav, težavno, a vendar je za silo šlo. Zdaj pa menda sploh ne bo mogel več šivati in tudi nikake odškodnine ne bo dobil, ker ni bil nikjer zavarovan. Škocijanci in okoličani, ki poznate nesrečno družinico, pomagajte ji po svojih močeh! Posebno Sokoli pokažimo, da znamo bratsko pomagati.

* Tele z dvema glavama. Pri kmetu po domače pri Šimku pri Sv. Jerneju pri Ločah je krava povrgla tele, ki je imelo dve glavi, ki sta bili na tilniku zrasli. Prišlo je tele že mrtvo na svet, in sicer z nogami naprej.

* Zaradi žulja smrt. V šolo v Št. Vidu pri Stični je hodil 11letni deček Alojzij Berčon, doma iz Poljan pri gori Obolnu. Pred tremi tedni je prišel zopet v šolo, kamor ima dobri dve uri. Trdo obuvalo ga je pa ožulilo, zato se je deček domov grede sezul in šel bos po mrzlem snegu. Zaradi tega so mu noge otrpnile in se je hudo prehladil, da je kmalu potem umrl.

* Žrtev podtljanosti. V Selih pri Ptuj so slavili pusta kakor povsod drugod. Kakor pripovedujejo ljudje, je bila v Svenškovi gostilni zbrana večja družba, ki se je veselo zabavala. Med njimi je bil tudi kmečki fant Franc Intihar iz Apač. V gostilno je zvečer prišel še bivši redar Mihael Krajnc, ki je zadnji čas stanoval v Selih. Prišedši na prag gostilne se je Krajnc srečal z Intiharjem in takoj je med njima nastal prepri. Že je potegnil Krajnc nož in zadel Intiharja v levo dlan in v levo stran prsi. Takoj nato je Intihar izvil Krajncu nož iz rok in zamahnil tako silovito, da se je Krajnc takoj zgrudil pred gostilno na tla in obležal negiben. Kmalu nato je tudi izdihnil. Intihar se je naslednji dan napotil v bolnišnico. Zaslišan je Intihar trdil, da je bil napaden od Krajncu, ko se je baš že namenil domov. Krajnc je dobil sunek z nožem v bližino leve ključnice in mu je bila prerezana žila odvodnica. Smrt je nastopila kmalu po poškodbi in bi bila vsaka zdravniška pomoč zaman. Nadaljnje poizvedbe se še vršijo po orožnikih.

* Uboj mladega ženina v Skaručni. Nedavno bi se bil moral poročiti s svojo izvoljenko 23letni Josip Tomažič, pekovski pomočnik, stanujoč na Vodovodni cesti v Ljubljani. Na Poljanah je imel že sklenjeno pogodbo za najem neke pekarije.

Skrbi za ureditev novega doma in za pospešitev poroke pa so ga vodile v žalostno smrt. Njegova nevesta iz Skaručne je poslala k njemu Matevža Pogačarja, da bi prišel ženin k njej zaradi ureditve oklicev. Jože Tomažič se je s Pogačarjem in še nekim drugim tovarišem takoj napotil zvečer iz Ljubljane v Skaručno in ko so se s kolesi vozili od Povodja proti Skaručni, so jih napadli neki fantje. Kolesarji so se izognili spopadu, do katerega pa je naposled le prišlo nasproti pokopališča v Skaručni. Napadalcu so najprej pobili na tla Matevža Pogačarja, ki pa je utekel v vas, da bi poklical pomoč. Ko je Pogačar tekel v vas, so se napadalcu spravili nad Tomažiča ter ga napadli s koli in noži. Nesrečnik je dobil z nožem tako nevaren sunek v desno roko, da je izkrmavel in umrl kmalu po napadu. O napadu obveščena nevesta ga je našla že v zadnjih zdihljajih. Orožniki so pod sumom uboja aretirali v Skaručni nekega fanta in ga pridržali v preiskavi.

* Požig. Predzadnje sredo ob pol 6. zjutraj je prebudil prebivalce Stranj in Godišča plat zvona. Gorela je lesena hiša, v kateri je stanoval 82letni prevžitkar Jože Zagar z ženo. Oba stara zakonca sta se zbudila šele, ko je bila hiša vsa v plamenih. Gasilci, ki so bili z motorko hitro na mestu, so spoznali, da je vsako gašenje odveč, ker je bilo staro leseno poslopje že od vrha do tal v ognju. Hiša je stala tudi čisto na samem, zato ni bilo nevarnosti, da se požar razširi. Gasilci so pod vodstvom g. Franceta Humarja pričeli reševati iz gorečega poslopja skromno Zagarjevo imovino, iz kleti pa so mu rešili 11 ali 12 kosov krompirja, ki je predstavljal vso zalogo hrane siromašnih starih ljudi. Reševanje je bilo združeno s precejšnjo nevarnostjo in so morali gasilci neprestano z vodo oblivati tovariše, ki so nosili iz kleti krompir. Dva gasilca sta si pri tem sežgala obleko. Požar je nastal menda po nerodnosti nekega neznanega moškega, ki se je po 5. uri s pustnim mačkom vračal iz gostilne. Nekateri pa menijo, da je neznanec ožen nalašč podtaknil.

* Žalostna smrt prevžitkarja. Žalostno smrt je storil na pustni torek v Št. Ilju pri Velenju 78letni prevžitkar Franc Ježovnik. Pri kosilu se je spril s posestnikom Antonom Cviklom, pri katerem je živel. Iz prepira je nastal pretep in so starca našli z razbito lobanjo. V eni uri je nesrečni prevžitkar izdihnil. Usodni spopad se je odigral brez prič komisija šostanjskega sodišča pa je ugotovila, da je dobil starček dva smrtonosna udarca in so zaradi tega zaprli posestnika Antona Cvikla, ki je zločin priznal. Stari Ježovnik je leta 1926. privolil, da se je njegova rejenka Franciška Petkova omožila z Antonom Cviklom. Pred poroko je Ježovnik svoje posestvo izročil rejenki, ki je vzela na soposest svojega moža. Ježovnik si je izgovoril prevžitek in ko je njegova rejenka kmalu po poroki umrla, je prepustil posestvo Cviklu. Posestnik in prevžitkar se že od začetka nista posebno razumela, ko pa se je Cvikl po ženini smrti prav kmalu vdružil poročil, so se spori še poostрили in naposled dovedli do tragične smrti prevžitkarja.

* Uboj v Framu. V nekem vinotoču v Framu je popivala te dni večja družba fantov, med katerimi sta bila tudi viničar Pavel Legat in hlapec France Matjašič. Ko so se fantje napili, so se začeli prepirati in pretepati. Legat je z nožem sunil Matjašiča s toliko silo, da mu je na mah prerezal žilo odvodnico in da je nesrečni hlapec takoj izdihnil. Po krvavem dogodku so se fantje z Legatom vred razbežali na vse strani. Orožniki so Legata našli na njegovem domu in ga odvedli v Maribor. Pri zaslišanju se je zagovarjal z vinjenostjo in silobranom.

* Izsleditev nevarnega vlomilca v Domžalah. V noči od sobote na nedeljo 26. februarja je bil izvršen predrzen vlom v hiši posestnika in vrvarja g. Adamiča v Domžalah. Orožniki so takoj uvedli najvestnejšo preiskavo, ki pa precej časa ni imela pravega uspeha, ker je bil vlom izvršen zelo premeteno in ker se zadnje čase v okolici klati mnogo sumljivih in nevarnih tipov. Iz izvedbe vloma se je tudi dalo sklepati, da je moral biti vlomilec dobro znan z razmerami v Adamičevi hiši. Zaradi

tega je preiskava posvetila pozornost tudi osebam, ki so poznale hišo. Šele te dni je padel sum na 21letnega Antona Marinčka iz Radovljice, ki se je pred nekaj leti učil pri Adamiču in ki je bil že večkrat kaznovan zaradi tatvin. Ugotovilo se je, da je bil Marinček v soboto 25. februarja po desetmesečni kazni zaradi neklih tatvin izpuščen iz ljubljanskih zaporov. Dopoldne je bil predveden na policijo in dali so mu vozni listek za pot v Radovljico. Fant pa je ta vozni listek prodal na gorenjskem kolodvoru, zvečer pa izvršil vlom v Domžalah. Hišna preiskava, ki so jo nenadno izvršili na njegovem domu, je spravila na dan sedem stotakov, dva napoleondora in vso zlatino, ki je bila ukradena g. Adamiču. Pri tem odkritja je fant vse predrzno tajil. Ko pa so našli pri njem tudi vozni listek od 26. februarja, je začel pripovedovati, da mu je vse to, kar so našli, izročil v shrambo neki znanec, da pa ne ve odkod je vse to vzel. Orožniki v Radovljici so ga začasno spravili v zapor radovljiškega sodišča, odkoder pa je pobegnil, se napotil domov, kjer se je preoblekel in vzel s seboj neke reči. Mahnil jo je ob železniški progi in so ga alarmirani orožniki kmalu našli skritega v nekem kanalu. Naposled je le vse priznal ter tudi povedal, da je v ročno blagajno, iz katere je vzel denar in zlatino, zmašil hranilno knjižico in neke vrednostne papirje ter vse skupaj, da ga ne bi izdali odtisi prstov, zagnal v potok Mlinščico. Orožniki so v Jaršah potok zajezili in v strugi res našli ročno blagajno. Vlomilec je bil tako predrzen, da je po vladu ostal še v Domžalah in se zvečer udeležil veselice in maškerade.

* Vlom in tatvine v Godiču pri Kamniku. V noči na soboto je bilo vlomljeno v mlin posestnika Iskre v Godiču pri Kamniku. Mlin je precej oddaljen od hiše, zato ni nič čudnega, da so neznan priatelj tuje lastnine v temni deževni noči napravili nepričakovano revizijo notranjosti. Vlomili so v mlin skozi okno in nato razbili zapah pri vratih, da so lahko odnesli dve vreči moke. Isto noč so brez dvoma isti tatovi izvršili še dvojne tatvine, in sicer pri posestniku Francu Bernotu in pri gostilničarju Pircu. Pri Bernotu so vlomili v drvarnico, prepilili ključavnico pri kurniku in odnesli tri kokoši štajerske pasme. Tudi pri Pircu so obiskali kurnik in zavili vrat edini putki, ki je samevala v kotu. Že jeseni je namreč pri Pircu v neki noči zmanjkalo iz kurnika deset kokoši. Ostala je samo še ena in po to so se tatovi zdaj vrnili. Vlom in tatvine so v zadnjem času v Godiču in okoliških vaseh tako pogosti, da upravičeno sumijo, da je na delu dobro organizirana stalna družba prijateljev tuje lastnine iz Stranj ali pa iz Godiča. Lani je ta družba vlomila v shrambo mlinarja Sohre in odnesla dve gnjati in večjo količino svinjskega mesa. Tudi nekemu drugemu posestniku je zmanjkala polovica prašiča, na Brezjah pa 70 kg slanina. Še več pa je bilo pokradenih na raznih krajih kokoši.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

KRIŽI IN TEŽAVE METLIŠKEGA SREZA.

Metlika, marca.

Metliški srez je gotovo eden najbednejših v naši banovini, pa je zato razumljiv napor banškega svetnika g. Martina Bajuka in narodnega poslanca g. Daka Makarja, da bi mu izposlovala kakršnokoli pomoč. Na nedavnem banovinskem zasedanju je podal banski svetnik g. Martin Bajuk zanimivo poročilo o razmerah našega sresa in se zavzel za razne najpotrebnejše naprave, ki bi kolikor toliko omogočile napredek krajev in mu zagajale boljšo bodočnost v gospodarskem in prosvetnem pogledu.

Naš srez je v hudih razmerah. Suhoparne besede ne morejo zadostno označiti resničnega stanja. Primanjkuje živil za ljudstvo in krme za živino, a odkoder ni sredstev za nabavo najnujnejšega. Zaradi lanskoletne suše niso pridelali kmetje niti najpotrebnejših semen. Najbolj primanjkuje semenskega krompirja. Ako ga je že

nemogoče nabaviti ljudem za hrano, bi ga bilo potrebno nabaviti vsaj za seme, ker bo sicer rod zopet čisto izostal in bo lakota neizogibna.

Zaradi suše je zelo trpela tudi belokrajinska živinoreja in je število glav strahotno nazadovalo. Nujno potrebna je pomoč pri licenciranju živine in nabavi novih plemenjakov. V pogledu pospeševanja kmetijskega se mora posebno pazljivo posvetiti obnovi gnojišč, gnojnih jam in preureditvi živinskih hlevov. Iz banovinske postavke za sanacijo podeželja bi bilo potrebno v nekaterih občinah metliškega sresa zgraditi vsaj zasilna napajališča za živino, zlasti v onem delu, ki ga ne bo zajel novoprojektirani vodovod. Najnujnejša pomoč v tem pogledu je potrebna občinam Črešnjevcu, Suhorju, Lokvici, Radovici, Drašičem in posebno vasi Rakovcu v božakovski občini, ki sploh nima nobenega napajališča.

Splošno bedo in brezposestnost v metliškem srezu bi bilo mogoče omiliti tako, da se izvrše prepotrebna javna dela, to je preložitve majhnih klanec, kar je za tekoče leto določeno od cestnega odbora in banske uprave. Zadevno trasiranje je bilo izvršeno že lani. Tu bi bila pomoč banske uprave tem umestnejša, ker je srez določil malenkostni znesek 69.000 Din za preložitve klanec na banovinskih cestah. Ta vsota pa ne bo zadostovala niti za preložitve klanec v Podzemlju, Božakovem in na Vejerju v metliški občini. Potrebno bi tudi bilo, da banska uprava zopet prevzame za svoje ceste tiste v metliškem srezu, ki so že bile prej banovinske, pa so bile nato dodeljene občinam.

Življenjskega pomena pa je trasiranje vodovoda za ves naš srez, katerega bi bilo potrebno pričeti še letos postopno graditi. Ker je vse ozemlje sresa kraškega značaja, nimamo skoro nikjer pitne vode ne za ljudi in ne za živino. Zalostni so bili prizori v zadnjih letih suše, ko so ljudje morali ponoči voziti vodo iz tri in štiri ure oddaljene Kolpe.

Tudi vprašanju pogozdovanja moramo posvetiti mnogo pozornosti, ker bo sicer Bela krajina v desetletju postala pravi kras, katerega nihče več ne bo mogel pogozditi in iztrgati neizogibni pogubi.

Belokrajinsko ljudstvo upa, da mu bodo državna in banovinska oblastva vsestransko pomagala, ker niso teh hudih razmer zakrivil ljudje z malomarnostjo, nego le priroda in neugodne vremenske razmere.

SLEPARSTVO V PEŠKI OKOLICI.

Peče pri Moravčah, marca.

Čudno, kako so pokvarjenci današnjega časa iznajdljivi in predrzni in s kakšno neverjetno slepoto jim poštene ljudje sedejo na limanice.

Nedaleč od Peč pod Goro sv. Florijana leži Dolina, prijazno sel, ki obsega eno samo razsežno posestvo, a je videti kakor cela naselbina. Posestvo ima svojo elektriko, mlin na električni pogon in še mnogo drugih modernih kmetijskih naprav z vsakovrstnim orodjem. Tukaj gospodari naleč naokrog poznana in vobče spoštovana dolinska mama s hčerjo Angelo, ki so jo lanske dogodki s ponarejenimi tisočaki spravili v preiskavo. Brata Janez in Gustelj sta zdaj v zaporu.

Domače razmere je izrazil mlad, čedno oblečen človek, ki se je nedavno pojavil na Dolini. Predvsem se je dobrikel Angelci, češ, da se dobro poznata. «Kdo pa ste?» je bila radovedna. «Paznik iz jetnišnice», se je predstavil navihane in nadaljeval zgovorno: «Ali me ne poznaš? Saj sva bila skupaj... Vsak dan sva se videla... Pod mojim nadzorstvom sta tudi Janez in Gustelj, dobra in pridna fanta. Pa sta me naprosila, naj jima napravim neko uslugo...»

«Kakšno?» je zanimalo mater in hčerko.

«Eh, saj veste, pust se bliža in fanta bi rada kaj boljše za želoce... Prosila sta me, naj grem k Vam ter jima kaj prinesem... Ustregel sem jima v svojo veliko nevarnost... Odšel sem namreč brez dovoljenja... Zdaj pa le brž pripravite, dolgo se ne bom smel muditi...»

Gospodini je bilo v njeni materinski ljubezni vseh, da lahko pomaga sinovoma. Potrpežljivemu «gospodu pazniku» je bilo treba takoj postreči z najboljšim, kar je bilo pri hiši, saj dolinska hiša slovi po izredni gostoljubnosti daleč naokoli. Lažni paznik je sedel pri obloženih mizi kakor na svatbi. Vmes je povedal, katero o Janezu in Gustelju in hvalil dolinsko hišo. Tako dobro se mu menda se svoj živ dan ni godilo. Mati in hčerka sta se odpravili na delo. Hlapec je moral stopiti po klavca, da je zaklal prašiča. Potem so nakuhali mesa in klobas, napekli potic in nacvrli krofov. Dobro mamico je stalo obilo truda, a za sinova ni prehuda nobena žrtev. Slepkar v vlogi jetniškega paznika se je zanimal za vse, kar je videl okrog sebe. Misli si je lahko: «Čez sedem let vse prav pride», ko je opazoval, kako se odpirajo ključavnice v številne shrambe in sobe z različnim pohištvo. Na Dolini imajo vse to lepo urejeno.

Toda sleparstvo se rado razkrije po naključju. Tudi lažnemu pazniku je manjkalo le za las, da se ni ujel v zanko. Tisti dan je prispel na Dolino neki kupec, ki je sleparja spoznal ter ga nagovoril po imenu. Navihancu se je posrečilo, da je odvrnil od sebe pozornost. Napaka je bila pri Dolinskih, ker so kupca prehitro odslovili.

Dva dni so trajale priprave in prav toliko časa je slepar izrabljaj dolinsko gostoljubnost. Nahrbtnik je bil natrpan; poleg tega sta bila pripravljena še dva zavoja in tretje jutro je bilo treba oditi. Pihala pa je ostra burja in snežilo je. Gospod jetničar ni računal na vremensko izpremembo. Dolinskim se je zasmilil; skrbno so ga oblekli v tople zimski površniki in zavili v odejo. Potem so ga posadili na sani med nahrbtnik in zavoje.

Tako je sleparski nepridiprav oškodoval Dolinske za več stotakov. Ko je odhajal, so še trdno verjeli njegovim besedam. Po okolici pa so že šušljali o drznem sleparju, katerega je zasačil kupec. Njegovi podatki bodo nedvomno pripomogli, da bo oblastvo nesramnika prijelo in kaznovalo. Baje je to star znanec orožnikov in policije ter ima na vesti še razne druge grehe. Tako se je na poti v Dolino izdajal v nekem mlinu za detektila in kazal celo revolver. Pri tem je govoril žaljivo o naši državi.

NAŠI NA TUJEM

Umor ameriškega rojaka. V Pioneersvilleu v državi Idaho je bil ustreljen naš rojak Lojze Pajnič, po rodu Ribničan. Pajnič je bil vodja zlatega rudnika, pri katerem je bilo precej Slovencev. Podrobnosti, kako je prišlo do umora, še niso znane. Listi pišejo, da je bil Pajnič v prepiru ustreljen. Zaradi suma umora je bil aretiran rojak Jože Šlogar, star 47 let. Do prepira je prišlo, ker je Šlogar obsojal način poslovanja zlatega rudnika. Kmalu nato je Šlogar pograbil revolver in ustrelil Pajniča, ki je v nekaj minutah izdihnil.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrh vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1438-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

56

Novice iz Amerike. Jugoslovanski Sokol v St. Louisu namerava izdati v bližnji bodočnosti obsežno delo pod naslovom «Življenje in delo ameriških Jugoslovenov». — Znani slikar Gregor Perušek je eden onih redkih ameriških Slovencev, ki so ponesli sloves slovenske umetnosti med ameriški narod. Nedavno je priredil v Clevelandu razstavo del v slovenskem narodnem domu. Razstavljene so bile slike umetnika Peruška samega, poleg tega pa so posetniki razstave tudi videli,

kaj so pod vodstvom g. Peruška ustvarili slovenski sinovi in hčerke, rojeni v Ameriki. Razstavljenih je bilo 120 umetniških del. — V Clevelandu je v starosti 60 let preminil Andrej Šenk, doma iz Predoselj na Gorenjskem. V Ameriki je bival 30 let. Zadnja štiri leta zaradi bolezni ni delal nikjer in ga je podpirala Dobrodelna družba, dokler ga smrt ni rešila trpljenja. — Istotam je legla v grob Marija Gorenčeva, rojena Bohinčeva, iz Leš na Gorenjskem. V Ameriki je bivala 25 let in zapušča moža Antona, doma od Sv. Trojice na Dolenjskem, v starem kraju pa starše, tri brate in sestro. — V La Salleju je umrla pionirka naselbine Marija Jurečičeva, stara 70 let. Zapušča tri omožene hčerke, dva sina v Chicagu, tri hčerke in sina pa v Kaliforniji. — V Pueblu je umrla znana rojakinja Katarina Jermanova, mati pokojnega Matije, ki je bil po vsej Severni Ameriki znan kot izvrsten godbenik. — V West Newtonu je izdihnila Ivana Juvanovna, doma iz Dola v kamniškem okraju. V Ameriki je bivala 30 let.

Iz Brambauerja (Nemčija) nam pišejo: Naše Jugoslovensko delavsko podporno društvo, ki je bilo doslej podružnica mengerskega društva, se je osamosvojilo. Ustanovni zbor je bil v nedeljo 19. februarja ob številnem obisku rojakov in rojakinj. V odbor so bili izvoljeni gg.: prvi predsednik Zore (Jesenice), drugi predsednik Drevenšek (Haloze), prvi tajnik Mali (Česnice-Spitljič), drugi tajnik Gajšek (Št. Vid pri Grobelnem), prvi blagajnik Gajšek (Rimske Toplice), drugi blagajnik Omahne (Moravče), preglednik Rebernak (Konjice). Društvo zelo dobro napreduje. Na novo se je vpisalo 19 članov in je upati, da se bo društvo kmalu podvojilo. V našem društvu je ena najstarejših rojakinj v Nemčiji, častna članica Spitznagelnova, stara 88 let, po domače Nadrahova iz Višnje gore. Člani našega društva smo vsi vneti Slovenci in Jugoslovenci. Zal imamo tudi v Brambauerju žalostno društvo rojakov, ki so zatajili svojo domovino in se ne sramujejo tega javno povedati. Želimo novoustavljene Jugoslovencem mnogo uspehov!

Iz Dortmund-Dorstfelda (Nemčija) nam pišejo: Zlato poroko sta praznovala tukaj zvesta član in članica našega društva Ivan in Marija Antlejš, pristojna v Prešično pri Brežicah. Mnogo pozdravov in čestitk sta prejela jubilarita, ki jima želimo tudi člani našega društva še obilo zdravih in srečnih let! — Dne 1. februarja smo spremili našega zvestega člana in bralca «Domovine» Jerneja Zajka k večnemu počitku. Štel je šele 44 let in je bival v Nemčiji 20 let. Pristojen je bil v Čadram pri Konjicah. Pokojnik zapušča ženo in dva sina. Bodi mu lahka tuja zemlja, žalujoči ženi in sinoma pa naše iskreno sožalje! — Božično obdarovanje naše dece smo morali za to leto opustiti, ker ni bilo nikake pomoči od nikoder.

Iz Glauocka (Nemčija) nam pišejo: Tudi me zavedne Jugoslovence se oglašamo v «Domovini». Na svečnico smo imele prvo zborovanje Narodnega ženskega društva. Izvoljene so bile: za prvo predsednico ga. Ivanka Lončarjeva, za drugo predsednico ga. Hedvika Dernovškova, za tajnico ga. Marija Seručnikova, za blagajnico ga. Ana Govejškova, za odbornice pa ga. Amalija Šporčičeva, ga. Marija Lončarjeva in ga. Ana Kurentova. Zborovanje je posetil tudi g. Pavel Bolha, ki se mu za njegov lep govor srčno zahvaljujemo. Opominjal nas je k delu na socialnem in narodnem poprišču ter nas pozival k slogi. Povedal nam je tudi, da smo dobile dovoljenje, da se naše društvo imenuje Narodno žensko društvo kraljice Marije. Zene in dekleta, stopite vse v naše društvo. Do junija je pristopnina prosta.

Iz Recklinghausen-Suderwieha (Nemčija) nam pišejo: Dolgo se že ni nihče oglasil iz našega kraja, čeprav se je v teku časa zgodilo pri nas precej novega. Na dan sv. Štefana smo priredili lepo uspelo božičnico in obdarovanje naših malčkov. Nekateri rojaki so se pri tem še posebno izkazali, za kar jim iskrena hvala! Ob tej priliki nas je posetil tudi zvezni predsednik g. Bolha. G. Bolha se je v zadnjem času mnogo potegoval

za podopre onim, ki so učili in še uče mladino materinskega jezika. Posredovanja so se mu tudi posrečila. Prosimo pa g. Bolha, da bi se spomnil tudi onih, ki morajo na vsak poziv osrednje zveze v razne, dostikrat zelo oddaljene kraje na zborovanja tamošnjih društev ter neštetokrat poleg že itak velikih stroškov trpeti še stroške za telefon iz svojega. Prosimo g. Bolha, da tudi to uredi tako z uspehom, kakor je to storil v zadevi šolskih tečajev. Dandanes so prehudi časi, da bi rojaki sami iz svojega mogli prenašati vse te žrtve.

Iz Pui de Dôme (Francija) nam pišejo: Tukaj nas biva nekaj Slovencev in Hrvatov, ki se mučimo za vsakdanji kruh po tukajšnjih rudnikih. Plače so majhne, delo pa hudo. Mnogo naših rojakov je brez zaslužka in brez vsake podpore. Brezposelni tavajo iz kraja v kraj, posla pa nikjer ne dobijo. Nedavno smo položili k večnemu počitku našega rojaka priljubljenega Andreja Požeta. Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo mnogo rojakov, Poljakov, Čehov in Francozov. Lahka mu bodi tuja zemlja!

ŽENSKI VESTNIK

Tul in čipke

Danes so spet zelo v modi čipke. Zal pa so lepe le, dokler jih ne operemo, potem postanejo neznatne in grde. Krivda pa je le v napačnem pranju.

Take čipke je treba pazljivo prati. Čipke navijemo na gladko steklenico tako, da je vsa steklenica ovita (kolikor so pač dolge čipke, ali pa vzamemo večjo ali debelejšo steklenico). Steklenico z navitimi čipkami denemo nato v posodo, napolnjeno z vodo, in jo postavimo na ognjišče. Tu naj se voda počasi segreva. Tako se odstrani vsa umazanost, čipke je treba potem samo še posušiti. Če pa hočemo, da dobijo medlorumeno barvo, jih pomočimo v redek in sladek čaj in potem namažemo z želatino. Ko so suhe, jih odvijemo s steklenice.

S finimi zastori iz tula ali podobne tkanine ravnamo pri pranju podobno. Zagrinjalo zložimo v zavoj in malo prešijemo, da ostane skupaj. Zavoj pomočimo v vodo in ga nalahno premečkamo, potem na isti način poplavimo, poskrobimo in damo sušiti. Šele ko so zagrinjala popolnoma suha, jih razvijemo in lepo ugradimo in poravnamo. Likati ali jih nategovati ni potreba.

Za kuhinjo

Nadevani krompir. Debel okrogel krompir olupli, mu odreži na enem koncu ploščico za pokrovček, krompir pa izdolbi z majhno žlico in ga nato nadevaj. Nadev: Zmelji na strojčku malo svinjske pečenke, malo slanine, kuhane gnjati, primešaj dve jajci, nekoliko zelenega sesekljanega peteršilja, naribanega muškata oreha, majarona, timjana in drobtin. S tem nadevom napolni krompir in pritrdi nanj odrezano krompirjevo ploščico z zoborebce kot pokrovček. Pripravljeni krompir zloži v kozico na vročo mast in postavi v pečico, da se speče. Daj s paradižnikovo omako na mizo.

Pečeni krofki. V lonec vlij osminko litra vode, 8 dek sirovega masla, 3 deke sladkorja in postavi, da zavre, nato stresi zraven še 12 dek moke in mešaj na ognju toliko časa, da se testo loči od kuhinice. Potem postavi na hladno. Ko se je testo shladilo, mu primešaj tri jajca in ga malo osoli, nato pa postavi testo zopet na hladno za eno uro. Pekačo namaži z mastjo, potresi z moko in pokladaj nanjo krofke. Vzemi dve žlici, ki jih zmoči v raztepenem beljaku, z eno zajemaj testo, z drugo pa pomagaj oblikovati okrogle krofke. Pripravljene krofke peci nato približno deset minut ob zmerni vročini. Nato ogenj zapri in jih pusti v pečici, dokler jih ne deneš na mizo. Na mizo jih daj s čokoladno kremo.

Kislo zelje s prekajenim svinjskim mesom. Pol kile prekajenega svinjskega mesa deni v krop, kjer naj se kuha do mehkega. Pol kile kislega zelja pa pristavi v drugem loncu. K zelju zreži še tri krompirje. Ko je meso kuhano, ga deni na krožnik, razreži in odloči kosti. Zrezano meso stresi nazaj v juho, v kateri si ga kuhala. Kuhano zelje pa odcedi in stresi k mesu, da skupaj prevre. Zelje z mesom mora biti zelo gosto, zato pazi, ko kuhaš meso, da ga preveč ne zaliješ. Položi v krop za deset minut še eno ali dve safaladi, a naj ne vrô, ker sicer počijo. Nato naloži zelje z mesom v skledo. Safalade pa zreži in jih položi okoli zelja kot venec. Daj z zmešanim krompirjem na mizo.

Praktični nasveti

Linolej. Da ohranimo linolej delj časa lep in svetel, ga moramo skrbno negovati. Ako ga umijemo z mlačno vodo, ga moramo potem dobro zbrisati, nato pa namazati s kakim brezbarvnim lakom, ki mu primešamo nekoliko terpentinovnega olja. Nato ga pustimo, da se posuši. Tako ostane prevleka dolgo časa lepa, in linolej je videti kakor nov. — Ako pa je bil linolej poprej mazan z voskom ali kakim drugim loščilom, moramo to loščilo odstraniti z vročo milnico in šele potem, ko se popolnoma posuši, namazati z lakom.

Listnica uredništva

Zelena vigred. Na borzo dela naj se javi. Potem, ko lista niste dobili, ker ga dobe samo oni, ki imajo zagotovljeno delo. V Franciji je velika brezposelnost in se zato branijo tujcev.

Zabukovski dopisnik. V mestu je beda še večja in je kriza vzela denar tudi tistim, ki sicer radi podpirajo siromake.

Sv. Andraž pri Velenju. Nemogoče! Preveč žaljivo!

Sv. Florijan ob Boču. Brez podpisa in še tožljivo.

Grajska vas. Ni za tisk. Sicer pa ni pisano v Ameriki.

Stiring-Wendel. Če se je podpora res delila pristransko, se obrnite z dokazili na izseljenskega komisarja pri našem poslanstvu v Parizu.

Gradišče ob Dravi. Pisma nismo dobili.

Gornji Petrovci. Takih in sličnih fantovskih zgodb ne kaže objavljati.

Veržej. Po tiskovni pomoti izostalo.

ZANIMIVOSTI

× **Čikaški župan Čermak je umrl.** Čikaški župan Čermak, ki je bil hudo ranjen ob atentatu na Roosewelta, je v ponedeljek umrl. Pokojnik je bil najboljši župan Čikaga v zadnjih 20 letih. Pod njegovo upravo zločinstvo vidno nazadovalo. Najprej je bil odvetnik, potem sodnik, leta 1931. pa je bil izvoljen za župana. Kmalu po izvolitvi je zaslovel zaradi svoje odločne borbe proti tihotapcem in zločincem.

× **Silna potresna katastrofa na Japonskem.** Dne 3. t. m. je zadel del Japonske strašen potres. Točnih poročil še vedno ni, ker so s potresnim ozemljem prekinjene vse zveze, vendar pa se dá že na podlagi dosedanjih ugotovitev sklepati, da je katastrofa ena največjih, kar jih pozna zgodovina. Po potresu so nastali ogromni požari, morje pa je bilo tako razburkano, da so nastale silne poplave in je voda uničila še to, kar sta pustila potres in ogenj. Nenadno se je izpremenila tudi temperatura in pritiskil je nenavaden mraz, spremljan od ledenomrzlega viharja, kar trpljenje beguncev, ki jih je na stotisoče, le še povečuje. Izginilo je tudi nad tisoč večjih in manjših ribiških ladij z vsemi posadkami. Potres je zadel iste pokrajine kakor leta 1896., ko je zahtevala katastrofa 30.000 smrtnih žrtev. Najhuje je prizadeta pokrajina Miagi, kjer so skoro vse naselbine uničene. Pristaniška mesta Komajši, Ja-

masla in Miagi so samo še razvaline. Samo v eni vasi je zahtevala katastrofa 541 smrtnih žrtev in 600 ranjenih. V okrožju Ivanto so ugotovili 1380 mrtvih in 276 ranjenih.

× **Izgubljena in zopet najdena.** Angleški listi priobčujejo ganljivo zgodbo, ki bi lahko dala hvaležno gradivo za pustolovski roman. Junak je Anglež Smith, ki je živel pred vojno v Gdansk, kjer se je oženil z Nemko. Po mobilizaciji leta 1914. sta se morala zakonca ločiti, kajti Smith je moral kot angleški državljani k vojakom. Dopisovala sta si sicer preko nevtralnih držav, toda pisma so prihajala redko in so naposled sploh izostala. Žena je mislila, da je mož na bojišču padel. Odpotovala je iz rojstnega mesta in se posvetila delu pri Rdečem križu. Dodelili so jo vojaški bolnišnici na zapadnem bojišču. Smith je po naključju zvedel za ta korak svoje žene, toda preden se mu je posrečilo stopiti z njo v stik, ga je presenetila vest, da je bila bolnišnica na bojišču, kjer je služila njegova žena, v strahovitem topovskem ognju uničena in da je našlo vse osebe v nji smrt. Po vojni je odpotoval Smith v Palestino, kjer se je drugič oženil. Nedavno je hudo zbolel in morali so ga prepeljati v bolnišnico. Stregla mu je usmiljenka, obraz katere se mu je videl zelo znan. Misli je, da se mu blede in da vidi prizore izpred vojnih časov, ko je živel s svojo prvo ženo srečno zakonsko življenje. Toda življenje piše čudovite romane, mož se ni motil, usoda je bila zakonca po burnem življenju zopet združila. Po srečnem naključju je bila ostala žena na bojišču živa in poklic jo je privedel v Azijo. Drugi Smithov zakon je bil potem razveljavljen in tako živita zakonca zopet skupaj.

× **Hude so na moške, ki imajo radi samo lepe ženske.** Pod naslovom «Sramujte se moških», je objavil gremij pariških odvetnic proglas, ki v njem moškim očita, da se od pamtveka do danes niso prav nič izpremenili. Po mnenju pariških odvetnic so ostali moški taki, kakršni so bili. Vedno se love samo za lepoto ženskega telesa. Parižane odvetnice prav krepko obirajo, češ, naj se sramujejo, da jim ugajajo le lepe ženske ne glede na njihove duševne vrline. Vzrok odločnega nastopa francoskih boriteljic za ženske pravice proti moškim so nedavno objavljeni podatki, pravijo da je bilo samo lani v Parizu nad petdeset lepotnih tekem, a nikomur ni prišlo na misel, da bi priredil tekmo, ki naj bi ocenila značaj in duševne vrline ženske. Po Parizu so iskali najlepši ženski hrbet, vrat, noge, roke, prsa, lase in frizuro. Višek je bila pa tekma, ki naj bi pokazala najlepše ženske oči. Kandidatke so stopale pred razsodišče v črnih dominah in s črnimi maskami na obrazih, ki so zakrivala ves obraz tako, da so se videle samo oči s trepalnicami in obrvmi. Nagrajeni so bili trije pari krasnih modrih oči, kar nasprotuje dosedanjim francoskim navadam, kajti pri Francozih so bile doslej najbolj v častih temne oči. Pariške odvetnice, ki veljajo za zelo naobražene, se bore za enakopravnost in so seveda odločno proti vsakim tekmam, kjer gre samo za lepoto ženskega telesa. V svojem proglasu se vprašujejo: «Ali smo se zato borile za osvoboditev ženske izpod moškega jarma, da bi se ženska zdaj prostovoljno podvrgla moškemu?» Ali naj bo to tako spoštovanje do žensk? Ne, nasprotno, to je družabno, prebrisano maščevanje moških, ki hočejo s temi ženskami pokazati, da nimajo njihove duševne lastnosti in duševne sposobnosti v moških očeh nikake vrednosti. Ponižanje žensk in preziranje vseh njihovih duševnih vrednot, a na drugi strani čim večje naglašanje in hvalisanje njihovih telesnih mikavnosti in s tem označevanje njihovega telesa za predmet naslade je skrivna želja moških. Najzlostnejše pri tem pa je, da ženske kar same drve na lepotne tekme in s tem same teptajo svoje dostojanstvo ter počenja vse mogoče, samo da bi obrnile nase pozornost moških. Zanimivo je, da bojni proglas pariških odvetnic na našel odmeva med Parižankami. Pariški tisk ga je samo zabeležil in obrazložil s posmehljivimi opazkami. Med drugim so pa pariški listi opozarjali na to, da je baš med pariškimi odvetnicami mnogo ta-

kih, ki si na vse načine prizadevajo opozoriti moške nase. Kdor pa hoče učiti druge, mora najprej sam živeti po svojih naukih, ne pa da se ravna po tistih, ki pravijo: Poslušajte nas, ne glejte nas!

× **Lačni volkovi.** Če je zima huda, prižene volkove v bližino človeških bivališč, kjer začno napadati zlasti ovce, če jih čobe pod ostre zobe. Posebno v Rumuniji imajo še vedno mnogo volkov, ki so raztrgali že več ljudi. Pa tudi pri nas slišimo večkrat o lačnih volkovih, ki se priklatijo pozimi iz gozdov v doline in napadajo drobnico. V Temešvaru je čreda volkov napadla sani s tremi ljudmi. Dvema se je posrečilo splezati na drevo, odkoder sta morala mirno gledati, kako so volkovi njunega tovariša raztrgali in požrli. Če je volk sam ali če jih je samo nekaj, si ne upajo napasti človeka, če jih je pa cela čreda, ne pomaga niti najboljša puška. Med vožnjo s sanmi je namreč težko zadeti, pa tudi če bi človek zadel nekaj volkov, bi s tem samo odgodil svojo smrt, kajti ubite volkove drugi takoj raztrgajo, potem se pa zopet poženjo za človekom. Če sta vprežena dva konja ali če je konj še spočit, se lačnim volkovom še dá uiti, drugače pa ne. Neki rumunski kmet, ki so ga zasledovali volkovi, je izpregel konje in jih prepustil njihovi usodi, sam je pa prevrnil sani in se skril pod njimi. Tako je čakal do jutra, ko so volkovi zbežali. Seveda mu ni bilo posebno prijetno pri srcu, kajti vso noč so ga volkovi oblegali, pa niso mogli do njega. Leta 1921. so volkovi napadli rumunski brzovlak, ki se je v njem peljal tudi princ Nikolaj, kraljev brat, izboren strelec. Nad sto volkov je obkolilo vlak in začelo skakati proti razsvetljenim oknom. Princ je dal ugasiti luči v vagonu, odprl je okno toliko, da je lahko potisnil skozi puško, in začel streljati. Streljal je, dokler mu ni pošlo strelivo. Zjutraj, ko so prispele z obeh strani pomožne lokomotive in napravile gaz, da je lahko zameteni vlak nadaljeval pot, je našel princ adjutant toliko ubitih volkov, kolikor je počilo ponoči strelcev. Vsak volk je bil zadet v glavo; princ je meril tja, kjer so v temni noči žarele oči lačnih volkov.

× **Tibetanke imajo več pravic kakor žene prosvetljenih narodov.** Drugi kraji, drugi običaji, pravi pregovor. Skoro nemogoče je reči, kje je kraj, kjer bi se živelo najbolje. Medtem ko mislijo ženske v Evropi, da so na višku, se jim ženske v Tibetu smejejo in gotovo bi nobena Tibetanka ne zamenjala svojega življenja z evropsko ženo. Tako je pač na svetu, da je vsak človek domišljav in ponosen na svoje dobrine, da podcenjuje drugega in se čuti gospodarja položaja, čeprav v resnici ni. Ženske so v Tibetu sicer na videz sužnje in nekaj manj vrednega, vendar pa niso prav nič na slabšem od drugih, temveč nasprotno, s svojo usodo so popolnoma zadovoljne. Znana raziskovalka David-Neelova, ki je živela 18 let v Tibetu in organizirala več potovanj v puščavo Gobi, piše v «Revue de Paris» o šegah in običajih Tibetancev. V Tibetu vlada še zdaj naziranje o manjvrednosti ženske. Roditi se kot ženska pomeni, prevzeti nase kazen za grehe, ki jih je človek napravil v prejšnjem življenju. To pa Tibetank prav nič ne moti. Čeprav jih moški svet tako podcenjuje, so mnogo bolj samozvestne kakor ženske drugod po svetu. Ljubezen med obema spoloma velja za nekaj čisto brezpomembnega in zato v Tibetu ljubavnih žalostigra sploh ne poznajo. Če skoči eden izmed zakoncev čez plot, mu je drugi še hvaležen, ker dobi s tem dober vir dohodkov, kajti zakonska nezvestoba se obravnava v Tibetu zelo hladnokrvno, kaznuje se kratkomalo z odškodnino. Če zapelje mož ženo svojega prijatelja ali sovražnika, plača določeno odškodnino in reč je urejena, ne da bi se mož na svojo nezvesto ženo ali nanj kaj jezil. V Tibetu pa tudi dote ne poznajo. Nasprotno, tam mora plačati mož za ženo njenim staršem, ženo kratkomalo kupi. Evropski običaj, da starši opremijo hčerko in ji dajo še nekaj dote, če so premožni, je Tibetankam v zasmeh. Žene, ki je z njimi govorila David-Neelova, so zatrjevale, da evropske žene ne morejo biti prav nič mikavne, ker mo-

TAKO

boste tudi Vi veseli, ako si boste naročili sukno za obleke v **TRGOVSKEM DOMU**

Stermecki, CELJE
št. 97

Dobro sukno Din 29—
Trpežen ševjot Din 40—
Modni kamgarn Din 81—

Velika izbira češkega in angleškega blaga.

Vzorci in cenik zastoj.

Obleke po meri se hitro in poceni izdelujejo v lastni tovarni.

rajo prinesli možem v zakon opremo in še denar, sicer se ne morejo omožiti. Tibetanke si predstavljajo evropske žene kot nestvore, ki se morajo moške za nje žrtvovati. Če ima žena v Tibetu kaj premoženja, ga obdrži sama in mož se ga ne sme vse življenje dotakniti. Tibetska žena velja sicer za manjvredno bitje, pa si je vendar priborila v življenju večje pravice kakor žene prosvetljenih narodov. Mož je sicer v Tibetu bolj v časteh in velja za poglavarja družine, toda samo na videz, v resnici vlada žena in mož se je boji. Če se mu žena izneveri, ji ne sme storiti ničesar hudega, temveč ima samo pravico zahtevati gmotno odškodnino od njenega ljubčka.

× **Med zibajočimi se mrliči na dnu morja.** V začetku letošnjega leta se je potopil v antiohijski ožini italijanski tovorni parnik «Palermo». Potapljač Petersen je prevzel nalogo, da poišče potopljeni parnik na dnu morja in potegne iz vode trupla šestih strojnikov in kurjačev, ki so še ležala v parniku. Petersen pripoveduje o svoji hudni nalogi takole: «Med množico rakov, rib in najrazličnejših morskih živali sem zagledal na škroki, črni skali obrise potopljenega parnika. Trup je molel čez skalo in tako je bil parnik podoben pravljicnemu nestvoru. Od časa do časa se je potopljeni parnik zagugal. Skozi vratca, držeča v strojni oddelek, je sililo iz parnika do pasu golo, zelenkasto, zabuhlo, strahotno človeško truplo. Vhodnil sem ga skozi vratca in tako sem imel vohod prost. V strojnem oddelku je vladala črna tema. Ko sem prižgal električno luč, sem začel iskati druga trupla. Obrazi nesrečnikov so bili spačeni; iz široko odprtih oči jim je zrla nepopisna groza. Ko sem stopil naprej in je začela voda valovati, so se zazibala trupla, padla so mi k nogam in dvignila roke, kakor bi me prosila, naj jih rešim. Ta ples mrličev je bil tako grozen, da me je spreletaval mraz. Z vrvi sem zvezal po dve in dve trupli skupaj, da bi jih spravil iz potopljenega ladje. Kar se je ladja nagnila na stran, vratca strojnega oddelka so se zaprla in tako sem bil zaprt v tem strašnem grobu na dnu morja. Komaj sem mogel dihati, kajti vratca so bila stisnila gumijasto cev, po kateri sem dobival zrak. Napenjal sem vse sile, da bi odprl vratca, pa je bil pritisk vode močnejši. Šele s pomočjo železnega droga se mi je posrečilo vratca odpreti in naposled sem srečno spravil trupla iz morja.»

MALI OGLASI

Posojila podeljuje

«Zadruga», Ljubljana, p. p. 307. Sprejema poverjenike. 42

63 Dva Slovenca z dobro eksistenco,

bivajoča v Franciji, se želita seznaniti zaradi poznejše ženitve s Slovenkama, ki imata nekoliko gotovine, ju veseli kmetijsko gospodarstvo in sta voljni poprijeti za vsako delo. Prednost imajo seveda take z gospodinjstvo šolo in kakim obrtom (n. pr. šivilje in pod.), nadalje take, ki so večje nemščini in še kakemu drugemu jeziku. Dopise s sliko je poslati na naslov: Cowach Josip, menuisier, École agricole. Poste Landser, Haut-Rhin (France).

Išče se

pošten in trezen kmečki delavec z malo rodbino. Vajen mora biti kmečkega, sadjarskega in gozdne delca. — Plačilo: deputatno zemljišče, užitek od dveh krav in od sadnega vrta kakor tudi primerna gotovina po dogovoru. Ponudbe sprejema upravištvo «Domovine». 67

Ženska s primernim kapitalom se sprejme

na dosmrtno stanovanje in oskrbo. Mlada zakonca brez otrok dobila stanovanje tik mesta. Dopisi pod «Moj dom» naj se pošljejo upravi «Domovine» 70

× Strašen zločin je bil te dni odkrit v Landerlingu v Avstriji. Četrty razred ljudske šole je šel prvič k spovedi. Med učenkami je bila tudi hčerka bogatega kmeta Ana Neumayerjeva, ki je pokleknila k spovednici in krčevito zaplakala. Duhovnik jo je začel tolažiti in na vse načine ji je prigovarjal, naj pove, kaj jo teži. Po dolgem prigovarjanju se je deklica tako pomirila, da je odkrila strašno žaloigro, ki se je odigrala na njenem domu. Pred dobrim mesecem sta se njen oče in mati sprla, oče je pograbil v jezi sekiro in mater ubil. Dekletce je vse to videlo. Oče je zakričal na njo, naj gre spat in nikomur ne pove, kaj je videlo. Vsa prestrašena je deklica legla, pa ni mogla zaspiti, zato je vstala in se po prstih splazila do kuhinjskih vrat, ki jih je tiho odprla. Zagledala je grozen prizor. Oče je razsekaval materino truplo in metal poedine kose v razbeljeno peč. Kar se je obrnil in zagledal hčerko. Srdito je zaklel in zagrozil ji je z enako usodo, če bi ga izdala. Prestrašena deklica je res molčala, dokler ni prišla k prvi spovedi. Duhovnik je ovadil zločinca crož-

Blago za pomlad!

Vsem cenjenim odjemalcem in tudi onim, ki moje trgovine še niso posetili, naznanjam, da bom za pomlad in poletje prodajal manufakturno blago vseh vrst po globoko znižanih cenah. Ne zamudite ugodnega nakupa! Priporoča se

ANTON ŠAVNIK,

trgovec v Škofji Loki.

nikom, ki so ga aretirali. Sekiro in nož so našli v hiši, v peči so pa našli tudi ostanke ženinega trupla. Deklico so vzeli k sebi znanci. Zanimivo je, da sedi tudi Neumayerjev svak v dosmrtni ječi zaradi umora svoje žene.

× Grozovitosti kitajskih roparjev. Priti v roke kitajskim roparjem ni nič prijetnega. To bi lahko potrdil tudi frančiškan Lazzeri, ki so ga ugrabili roparji pri napadu na misijonarsko postojanko z njegovimi kitajskimi učenci vred. Vsak dan so prepotovali okrog 90 km, tako se jim je mudilo, da bi jih ne zasačila oblastva. Naposled so se tolovaji ustavili ob veliki reki in vrgli ujetnike zvezane na tla. Kmalu se je pojavil roparski poglavar Ly s fantom, ki je bil oborožen s pištolo in mečem. Poglavar je prečital seznam ujetnikov in ukazal enega prignati k reki. Potem je zapovedal mladenci, naj ujetniku odseka glavo. Nesrečni ujetnik je moral poklekniti, fant je zamahnil z mečem, ki se je zarezal ujetniku v vrat, pa je bil udarec preslab in fant je moral še nekajkrat dvigniti meč in udariti, preden je nesrečniku odsekal glavo. Poglavar se mu je ves čas posmehoval, češ, saj si se dovolj dolgo učil v moji šoli, pa vendar še ne znaš odsekati glave. Fant se je izgovarjal, da meč ni nabrušen. Prvemu ujetniku so sledili drugi in pri vseh se je ponavljalo isto: nobenemu neizurjeni in premladi krvnik ni mogel odsekati glave z enim udarcem. Tolovaji so se pa pri tem zabavali in se posmehovali mlademu krvniku, češ, da se bo moral še dolgo učiti, preden bo kos svoji nalogi. Naposled se je poglavar razsrdil in iztrgal fantu meč iz rok. Med burnim odobravanjem roparjev so privedli še nekaj ujetnikov, ki jih je hotel obglaviti sam poglavar. Pa tudi on je moral zamahnuti s skrhanim mečem večkrat, preden so bile glave odsekane. Tudi sam se je izgovarjal, da meč ni dobro nabrušen. S frančiškanom Lazzerijem so ravnali tolovaji še dokaj dobro. Nekega dne, ko je bilo obglavljenih že 27 ujetnikov, je sedel poglavar k njemu in ga vprašal, ali se boji smrti. Lazzeri je odgovoril, da ima mirno vest in da se smrti prav nič ne boji. «Kaj, smrti se ne bojiš?» je zakričal poglavar. «Prinesite mi meč, ti pa poklekni na kolena!» Toda to je bila samo kruta šala, zakaj tolovaji poglavarju niso prinesli meča, niti ni ujetnik pokleknil. Enako se je poglavar šalil z drugimi menihi in tudi opata je vprašal, ali se boji smrti, pa je dobil odgovor, da vsak človek rad dolgo živi. Poglavar mu je pritrdil in se obrnil, da bi odšel, pa je pred odhodom še zaklical Lazzeriju: «Evropec, pazi se! Če mi še enkrat prideš v roke, ti dam odsekati glavo. Takrat se ne bom šalil s teboj.» Lazzeri je bil tudi priča groznemu prizoru, ko so tolovaji usmrčenim ujetnikom trgali srca iz prs in jih toplo jedli v praznoverju, da preide moč usmrčenih v njihova telesa. Lazzeri je videl mnogo takih grozodejstev in bil sam nešteto krat v smrtni nevarnosti, pa se vendar hoče spet vrniti na svoje misijonarsko mesto.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zabava v zaporu.

Bankir: «Koliko si dobil?»

Vlomilec: «Pet let.»

Bankir: «Zakaj pa?»

Vlomilec: «Vlomil sem v banko. Koliko si pa ti dobil?»

Bankir: «Deset let.»

Vlomilec: «Zakaj pa?»

Bankir: «Ker sem banko ustanovil.»

Dober odgovor.

Starka žene čredo oslov. Mimo pridejo paglavci in začno kričati nad njo: «Dober dan, oslovka mama!»

Starka se pa obrne in odgovori: «Dober dan otroci moji.»

Najboljši dokaz.

Neža: «Moja prijateljica se je dala fotografirati in prepričana sem, da je na tej fotografiji taka, kakršna je v resnici.»

Urša: «Zakaj si o tem prepričana?»

«Ker te fotografije še nikomur ni pokazala.»

Oskrbnina: I. razr. Din 100,—, II. razr. Din 80,—
Zdravnik: Dr. FR. DERGANČ, šef-primarij v. p.

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlažje vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenine, dobavljamo prejo in izplačujemo mezo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zaslužka, pišite zaupno po brezplačni navodila trdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, oddelek 5.

Umetne oči

izdelujemo točno po naravi za svoje paciente.

F. AD. Müller Söhne,

Wiesbaden, in Ljubljana,

splošna bolnica, očesni oddelek,

od 11. do 14. marca 1933.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 3, s podružnico na Miklošičevi cesti št. 13, je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 Din, rezervnih zakladov pa nad 10.000.000 Din.

Za pupilne naložbe ima sodni depozitni oddelek. Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje po pošti pa svoje položnice. Za vse vloge jamči mestna občina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.

Hranilnica kupuje in prodaja tudi devize in valute najkulantneje. Ta posel opravlja v svoji podružnici na Miklošičevi cesti. Telefon: centrale št. 2016 in 2616, podružnice 2367. Poštni čekovni račun: centrale št. 10533, podružnice št. 16138.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12.

Ali se hočete svojega revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa in tudi slabost oči so često posledica revmatizma in bolečin v kosteh, ki jih je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kisline razkrajajoče, presnovno in izločevanje pospešujoče domače pitno zdraviljenje, prirejeno na umeten način, a točno po naravi, po nekem blagonsnem zdravilnem vrelec, ki ga je bila mati narava podarila bolnemu človeštvu.

Pišite mi takoj in dobili boste brezplačno tozadevno poučno razpravo.

August Märzke, Berlin, Wilmersdorf,
Bruchsalerstrasse No. 5, Abt. 286.

